

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ป่าชุมชน
พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณา
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ.พ. ๑๑๒/๒๕๖๑

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

๑.๒ เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้ชุมชนได้ร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืนในรูปแบบของป่าชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการป่าชุมชนและได้ประโยชน์จากป่าชุมชน อันจะส่งผลให้ชุมชนดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๓ ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... มีเนื้อหารวม จำนวน ๑๐๔ มาตรา สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๑.๓.๑ บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๔)

“ป่าชุมชน” หมายความว่า ป่านอกเขตป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่อื่นของรัฐ นอกเขตป่าอนุรักษ์ที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชน โดยชุมชนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา ตลอดจนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ หรือ ผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อทำกิจกรรมอันชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งช่วยเหลือหรือสนับสนุน การดำเนินการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ร่วมกันของประชาชนในชุมชนนั้น โดยมีการรวมตัวกันอย่างต่อเนื่อง มีระบบบริหารจัดการในรูปของคณะบุคคลและมีการแสดงเจตนาแทนชุมชนได้

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

“เขตป่าอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่า หรือเขตพื้นที่อื่นใดที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือคุณค่าอื่นอันควรแก่การอนุรักษ์หรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ไม้” หมายความว่า ไม้ทุกชนิดทั้งที่เป็นต้น กอ หรือเถา ไม่ว่าจะยืนต้นหรือล้มลงแล้ว ทั้งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต และให้หมายความรวมถึงราก ปุ่ม ตอ หน่อ กิ่ง ตา หัว เหง้า เศษ ปลาย หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของไม้ ไม่ว่าจะถูกตัด ฟัน เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือกระทำโดยวิธีการอื่นใด

“ใช้ประโยชน์จากไม้” หมายความว่า ตัด ฟัน กาน โคน ลิด เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือชักลากไม้ที่มีอยู่ในป่าชุมชนหรือนำไม้ที่มีอยู่ในป่าชุมชนออกจากป่าชุมชนด้วยประการใด ๆ

“ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ของป่า” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในป่าชุมชน เป็นต้นว่า

(๑) ฟืน ถ่านไม้ ไม้ไผ่ เปลือกไม้ ใบไม้ ดอกไม้ เมล็ด ผลไม้ หน่อไม้ ชัน และยางไม้

(๒) หน้ำ อ้อ พง แคม ปรีอ คา กก กระจูด กูด เห็ด และพืชอื่น

(๓) ครั่ง รังผึ้ง น้ำผึ้ง ชีผึ้ง มูลค้างคาว

(๔) สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์ปีก แมลง รวมทั้งไข่ของแมลง ที่ไม่ใช่สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

(๕) ดิน หิน กรวด และทราย ที่ไม่ใช่แร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

“พืน” หมายความว่า เศษไม้ ปลายไม้ หรือไม้ล้มขอนนอนไพรตามธรรมชาติ อันมีลักษณะและคุณภาพเหมาะสมที่จะใช้เป็นเชื้อเพลิงยิ่งกว่าใช้ประโยชน์อย่างอื่น

“ความหลากหลายทางชีวภาพ” หมายความว่า ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ทั้งมวล และให้หมายความรวมถึงความหลากหลายทางพันธุกรรม ทางชนิดพันธุ์ และทางระบบนิเวศ อันเป็นถิ่นกำเนิดของสิ่งมีชีวิตเหล่านั้น

“สมาชิกป่าชุมชน” หมายความว่า สมาชิกของป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

“เครือข่ายป่าชุมชน” หมายความว่า การรวมตัวกันของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนหรือสมาชิกป่าชุมชนของป่าชุมชนต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่การจัดการป่าชุมชนร่วมกันอย่างยั่งยืน

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

“ทรัพย์สินส่วนกลาง” หมายความว่า เงินและทรัพย์สินที่ได้มาเพื่อใช้ในการจัดการป่าชุมชน ไม้ที่สมาชิกป่าชุมชนร่วมกันปลูกในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ และทรัพย์สินที่สมาชิกป่าชุมชนร่วมกันจัดทำในการจัดการป่าชุมชน

“องค์กรภาคประชาสังคม” หมายความว่า องค์กรที่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือองค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นนิติบุคคลแต่มีผลงานด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างต่อเนื่องเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยมีได้มีการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน และได้มีการจัดแจ้งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมต่อกรมป่าไม้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

“เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกป่าชุมชนซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๑.๓.๒ หมวด ๑ บททั่วไป

๑) กำหนดกรอบวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๖)

๒) กำหนดให้การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าหรือพื้นที่อื่นของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงเขตหรือเพิกถอนพื้นที่ป่า หรือเปลี่ยนแปลงสถานะหรือถอนสภาพ พื้นที่อื่นของรัฐที่นำมาจัดตั้งเป็นป่าชุมชน และกำหนดยกเว้นมิให้นำกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติมาใช้บังคับเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีการเพิกถอนป่าชุมชน โดยให้ใช้ระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดตามมาตรา ๑๘ แทน เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น (ร่างมาตรา ๗)

๓) กำหนดให้การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา โดยอย่างน้อยต้องกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน และเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งป่าชุมชน การจัดการป่าชุมชน การควบคุมดูแลป่าชุมชน การเพิกถอนป่าชุมชน และการอื่นที่จำเป็น (ร่างมาตรา ๘)

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๑.๓.๓ หมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

๑) กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๑๐ คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน ๘ คน และมีอธิบดีกรมป่าไม้เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ (ร่างมาตรา ๙ และร่างมาตรา ๑๐)

๒) กำหนดกระบวนการสรรหาเพื่อให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากกลุ่มต่าง ๆ เป็นจำนวน ๒ เท่าของตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่จะมีการแต่งตั้งในแต่ละกลุ่ม (ร่างมาตรา ๑๑ และร่างมาตรา ๑๒)

๓) กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๑๓ - ร่างมาตรา ๑๕)

๔) กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการออกระเบียบของคณะกรรมการฯ การประชุมและองค์ประชุมของคณะกรรมการ และการดำเนินการอื่น ๆ (ร่างมาตรา ๑๖ - ร่างมาตรา ๒๒)

๑.๓.๔ หมวด ๓ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

๑) กำหนดให้มีคณะกรรมการป่าชุมชนระดับจังหวัด ซึ่งมีองค์ประกอบวิธีการได้มา หน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ (ร่างมาตรา ๒๓ - ร่างมาตรา ๒๗)

๒) กำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน การพ้นจากตำแหน่ง และการถอดถอนเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๒๘ - ร่างมาตรา ๓๐)

๑.๓.๕ หมวด ๔ การจัดตั้งป่าชุมชน

๑) กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจในการกำหนดขนาดของพื้นที่ที่จะขอจัดตั้งป่าชุมชนหรือสัดส่วน การใช้ประโยชน์ภายในพื้นที่ที่จะขอจัดตั้งป่าชุมชนให้เหมาะสมกับภูมิประเทศและศักยภาพของชุมชนที่มีความสามารถในการจัดการป่าชุมชนที่จะจัดตั้งได้ เพื่อให้การจัดตั้งป่าชุมชนสอดคล้องกับศักยภาพและขนาดของชุมชน ในการอนุรักษ์ ป่าฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืนตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕ การจัดการป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๓๑)

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๒) กำหนดหลักเกณฑ์ในยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน โดยชุมชนท้องถิ่นใด ในอำเภอเดียวกันกับพื้นที่ป่าซึ่งอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์ และมีความสามารถดูแลรักษาป่านั้นได้ หากประสงค์จะนำพื้นที่ป่านั้นมาจัดตั้งเป็นป่าชุมชน ให้บุคคลในชุมชนนั้นจำนวนตั้งแต่ ๑๕ คนขึ้นไป ร่วมกันตั้งตัวแทนเป็นหนังสือเพื่อยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือยื่นต่อคณะกรรมการ ป่าชุมชนประจำจังหวัดในกรณีที่มีคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแล้ว หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป่าชุมชนประจำจังหวัดมอบหมาย (ร่างมาตรา ๓๒)

๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการ พิจารณาอนุมัติของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ คณะกรรมการป่าชุมชนจังหวัด คณะกรรมการนโยบาย และอธิบดีกรมป่าไม้ (ร่างมาตรา ๓๓ - ร่างมาตรา ๔๑)

๑.๓.๖ หมวด ๕ การจัดการป่าชุมชน

๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสมาชิกป่าชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชน เช่น การได้มา ประเภท คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสมาชิก การเลือกตั้ง คณะกรรมการป่าชุมชน วาระการดำรงตำแหน่ง โดยให้รายละเอียดในเรื่องดังกล่าวเป็นไปตามระเบียบ ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด (ร่างมาตรา ๔๒)

๒) กำหนดหลักการในการจัดการป่าชุมชน โดยให้คณะกรรมการจัดการ ป่าชุมชนดำเนินการร่วมกับสมาชิกป่าชุมชน ซึ่งต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของป่าชุมชนและแผนจัดการ ป่าชุมชน ที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และการแสดงเจตนาของคณะกรรมการ จัดการป่าชุมชนให้กระทำโดยมติคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๔๓)

๓) กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และหน้าที่ ของสมาชิกป่าชุมชนในการดูแลรักษาป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๔๔ และร่างมาตรา ๔๕)

๔) กำหนดระยะเวลาของแผนจัดการป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป่าชุมชนประจำจังหวัด ให้ใช้บังคับได้เป็นเวลา ๕ ปี รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการขอแก้ไข หรือการขอปรับปรุงแผนการจัดการป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๔๖ และร่างมาตรา ๔๗)

๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอย้ายเขตป่าชุมชนโดยต้อง แสดงเหตุผลและรายละเอียดอย่างชัดเจน รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอเพิกถอนป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๔๘ และร่างมาตรา ๔๙)

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๖) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น แสดงแนวเขตป่าชุมชน บริเวณเพื่อการอนุรักษ์ และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ไว้โดยรอบ เพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตป่าชุมชน รวมทั้งต้องจัดให้มีการซ่อมแซมหลักเขตฯ ที่ชำรุด เสียหาย หรือสูญหายด้วย และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนและสมาชิกป่าชุมชนต้องให้ความร่วมมือ ในการดำเนินการด้วย (ร่างมาตรา ๕๐)

๗) กำหนดขอบเขตสิทธิในการเข้าใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนและหลักเกณฑ์ ในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนของสมาชิกป่าชุมชน คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือบุคคล ที่มีใช้สมาชิกป่าชุมชน เช่น การเก็บหาของป่าในป่าชุมชน การใช้ประโยชน์จากไม้ การใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติอื่น การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น (ร่างมาตรา ๕๑ - ร่างมาตรา ๕๓)

๘) กำหนดยกเว้นค่าธรรมเนียม ค่าภาคหลวง หรือค่าใช้จ่ายในการบำรุงป่า แก่บรรดาไม้และของป่าที่ได้มาจากป่าชุมชนตามแผนจัดการป่าชุมชน ที่คณะกรรมการป่าชุมชน ประจำจังหวัดอนุมัติ หรือตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๕๔)

๙) กำหนดให้เงินค่าปรับที่ได้รับตามพระราชบัญญัตินี้ให้หักไว้เป็นค่าใช้จ่าย ในการจัดการป่าชุมชนนั้นเป็นจำนวนร้อยละ ๕๐ ของเงินค่าปรับดังกล่าว ส่วนที่เหลือให้นำส่งเป็น รายได้แผ่นดินตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง และ ให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจกำหนดอัตราและวางระเบียบเกี่ยวกับการให้คณะกรรมการจัดการ ป่าชุมชนเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการจากบุคคลที่มีใช้สมาชิกป่าชุมชน เนื่องในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน โดยเงินที่เก็บได้ดังกล่าว เงินค่าปรับตามมาตรา ๕๕ เงินที่มี ผู้บริจาค เงินสนับสนุนจากรัฐบาล และเงินรายได้อื่น ๆ ให้ตกเป็นของทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน และเก็บรักษาไว้ใช้จ่ายในการจัดการป่าชุมชน หรือตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค (ร่างมาตรา ๕๕ และ ร่างมาตรา ๕๖)

๑๐) กำหนดให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนโดยมติเกินกึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีอำนาจทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและ ดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนได้ (ร่างมาตรา ๕๗)

๑๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินคดีแก่เพื่อฟ้องเรียกค่าสินไหม ทดแทนจากผู้กระทำการให้เกิดความเสียหายแก่สัตว์ พืช ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม ในป่าชุมชน โดยกำหนดให้กรมป่าไม้มีอำนาจฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งกรณีที่มีผู้กระทำการหรือละเว้น
กระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ก็ตาม และก่อให้เกิดความเสียหายแก่สัตว์
พืช ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๕๘ - ร่างมาตรา ๖๒)

๑.๓.๗ หมวด ๖ การควบคุมดูแลป่าชุมชน

๑) กำหนดข้อห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการภายในป่าชุมชน เช่น การยึดถือ
ครอบครอง หรือใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกิน การก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ขุดหาแร่ ล่าสัตว์ป่าสงวน
หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง การใช้ประโยชน์จากไม้ การก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง เป็นต้น (ร่างมาตรา ๖๓)

๒) กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชน
ประจำจังหวัดแต่งตั้ง โดยให้มีอำนาจดำเนินการต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ เพื่อประโยชน์ในการปกป้อง
รักษา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชนให้เป็นไป
อย่างสมดุลและยั่งยืน (ร่างมาตรา ๖๔ และร่างมาตรา ๖๕)

๓) กำหนดหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตเข้าไปกระทำการในป่าชุมชน
เพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ (ร่างมาตรา ๖๖)

๔) กำหนดขอบเขตอำนาจและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม
พระราชบัญญัตินี้ของพนักงานเจ้าหน้าที่ กรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และหลักเกณฑ์
การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๖๗ (๔) (ร่างมาตรา ๖๗ - ร่างมาตรา ๗๓)

๕) กำหนดให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งการให้
คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน
ดังกล่าว กระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ตามความเหมาะสมมาตรา ๗๔ ในกรณีที่พบว่า
คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน
กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย หรือข้อบังคับ
ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๗๔)

๖) กำหนดหน้าที่และอำนาจของอธิบดีกรมป่าไม้ในการส่งเสริมสนับสนุนและ
ติดตามดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และการขอให้กระทำการ หรือ
ยับยั้งการกระทำใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายหรือมติของคณะรัฐมนตรี และระเบียบ
ของคณะกรรมการนโยบาย (ร่างมาตรา ๗๕ และร่างมาตรา ๗๖)

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๗) กำหนดให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ อันเป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือมีสิ่งอื่นใดในป่าชุมชน ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดนั้นออกไปจากป่าชุมชน หรือกระทำการใด ๆ ตามควรแก่กรณีภายในเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๗๗)

๑.๓.๘ หมวด ๗ การเพิกถอนป่าชุมชน

๑) กำหนดเหตุที่อธิบดีกรมป่าไม้มีอำนาจสั่งให้เพิกถอนป่าชุมชนทั้งหมดหรือบางส่วน และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อเพิกถอนป่าชุมชนดังกล่าว (ร่างมาตรา ๗๘)

๒) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ในกรณีที่ป่าชุมชนนั้นถูกเพิกถอนทั้งหมด เช่น การตรวจสอบทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน และชำระหนี้ที่ค้างอยู่ หรือการบังคับตามสิทธิเรียกร้องที่มีอยู่ให้เสร็จสิ้น และการรายงานผลต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่ประกาศการเพิกถอนป่าชุมชนในราชกิจจานุเบกษา และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอน (ร่างมาตรา ๗๙ และร่างมาตรา ๘๐)

๓) กำหนดให้ป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนอาจมีการนำพื้นที่ดังกล่าวมาขอจัดตั้งป่าชุมชนใหม่อีกก็ได้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด (ร่างมาตรา ๘๑)

๑.๓.๙ หมวด ๘ บทกำหนดโทษ

๑) กำหนดโทษปรับทางปกครองแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่กระทำการตามที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้ โดยมีระวางโทษปรับทางปกครองอัตราต่ำที่สุด คือ ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท และอัตราสูงสุดคือ ไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท และปรับทางปกครองรายวัน โดยมีอัตราต่ำที่สุด คือ วันละไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท และอัตราสูงสุด คือ วันละไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๘๒ - ร่างมาตรา ๙๐)

๒) กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อมีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง (ร่างมาตรา ๘๓ และร่างมาตรา ๘๔)

๓) กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ชำระค่าปรับทางปกครองให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญาเพื่อบังคับชำระค่าปรับทางปกครอง ถ้าศาลพิพากษาให้ชำระค่าปรับทางปกครอง หากผู้นั้นไม่ชำระค่าปรับทางปกครองภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ให้ยึดทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชดใช้แทนค่าปรับทางปกครอง

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

แต่มีให้นำมาตรการกักขังแทนค่าปรับมาใช้แก่ผู้นั้น ในกรณีที่ผู้นั้นไม่มีทรัพย์สินให้ยึดหรือทรัพย์สินที่ยึดไม่เพียงพอแก่ค่าปรับทางปกครอง ให้ศาลกำหนดมาตรการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะหรือมาตรการอื่นตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๘๕)

๔) กำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ โดยมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๙๔ และร่างมาตรา ๙๕)

๑.๓.๑๐ บทเฉพาะกาล

๑) กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนในวาระเริ่มแรก และให้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๙๗)

๒) กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการป่าชุมชนในวาระเริ่มแรก และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๙๘)

๓) กำหนดให้ป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้หรือกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ และยังมีอายุโครงการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าได้รับอนุมัติจัดตั้งเป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๙๙)

๔) กำหนดให้ป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งโดยการสนับสนุนของกรมป่าไม้และอยู่ในพื้นที่อื่นของรัฐ และยังมีอายุโครงการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าได้รับอนุมัติจัดตั้งเป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐๐)

๕) กำหนดให้สมาชิกป่าชุมชนและคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนตามมาตรา ๙๙ และมาตรา ๑๐๐ เป็นสมาชิกป่าชุมชนและคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐๑)

๖) กำหนดให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนตามมาตรา ๙๙ และมาตรา ๑๐๐ เสนอแผนจัดการป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเพื่อพิจารณาอนุมัติตามพระราชบัญญัตินี้ ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ระเบียบว่าด้วยการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชนตามมาตรา ๑๗ มีผลใช้บังคับ หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ป่าชุมชนนั้นเป็นอันถูกเพิกถอนโดยทันที (ร่างมาตรา ๑๐๒)

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๓) ในกรณีที่ป่าชุมชนตามมาตรา ๙๙ และมาตรา ๑๐๐ อยู่ในพื้นที่ป่าหรือพื้นที่อื่นของรัฐก่อนวันที่จะมีการประกาศให้พื้นที่นั้นเป็นเขตป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติหรือกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ให้ป่าชุมชนนั้นเป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ และมีให้นำกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติหรือกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่ามาใช้บังคับในพื้นที่ป่าชุมชน เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น (ร่างมาตรา ๑๐๓)

๔) กำหนดให้มีการดำเนินการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ (ร่างมาตรา ๑๐๔)

๑.๔ ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... มีดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

ส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่น ทำให้ชุมชนสามารถที่จะจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม อันเป็นการลดค่าใช้จ่าย และเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน โดยป่าชุมชนเป็นแหล่งเก็บหาผลผลิตจากป่า ทั้งอาหาร และสมุนไพร ไม่ใช่สอยในครัวเรือน และสร้างรายได้จากการเป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน อีกทั้งยังมีสิทธิใช้ประโยชน์และบริการภายในป่าชุมชนในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้เศรษฐกิจในชุมชนนั้นมีความมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้ชุมชนสามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งก่อให้เกิดผลดีในด้านเศรษฐกิจของประเทศ

ด้านสังคม

เป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม เกิดความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนในชุมชน เป็นการลดความขัดแย้ง ชุมชนมีความเข้มแข็ง แรงงานคืนถิ่น ครอบครัวมีความสุข สำนึกรักบ้านเกิด และก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

ด้านสิ่งแวดล้อม

การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน จะช่วยลดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และช่วยฟื้นฟูสภาพป่าให้ดีขึ้น ทำให้พื้นที่ป่าชุมชนได้รับการดูแลบำรุงรักษา ป่ามีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร รักษาสมดุลของระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสภาวะแวดล้อมของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการ ของวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณา ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ธันวาคม ๒๕๖๑

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายรัช ผาสุข เลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวศิวณัฐภรณ์ นันทะมา นิตกรปฏิบัติกร
นางพัชรา พุกเศรษฐี วิทยากรชำนาญการ
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าหน้าที่งานธุรการอาวุโส
นางสาวอมรรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม เจ้าหน้าที่งานธุรการชำนาญงาน
นางสาวศิริพร แซ่ลี เจ้าหน้าที่งานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสาร ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้น ข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมาย วุฒิสภา ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๒ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๖๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ..... ก

ภาคผนวก

- : หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ นร ๐๕๐๓/๔๑๖๒๕ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ..... (๑)
- : ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ..... (๒)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)..... (๓๒)
- : หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)..... (๔๘)
- : แผนการเสนอกฎหมายลำดับรองของร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... (๗๑)

ภาคผนวก

- : หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ นร ๐๕๐๓/๔๑๖๒๕ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- : ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตรา
พระราชบัญญัติ (Checklist)
- : แผนการเสนอกฎหมายลำดับรองของร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน
พ.ศ. ....

(๑)

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 ชั้นงานและจัดการงานคดี
 เลขที่ 1355
 วันที่ 20 ธ.ค. 2551
 เวลา 16.32
 สำนักนายกรัฐมนตรี
 ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

ที่ นร ๐๕๐๓/๔๑๖ ๒๕

6๐ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ และเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานนิติ
 รับที่ ๕๖ (๖๖) / ๓๕๖๖
 วันที่ ๒๐ / ๑๒ / ๕๑
 เวลา ๑๖.๓๒ น.
 สำนักการประชุม

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
 วันที่ 20/12/51 วันที่ 20/12/51
 เวลา 16:32 น. ส่ง อ.ห.ค.
 สำนักการประชุม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (๖๘๐๓๒/๐/๖๖)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้ชุมชนได้ร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืนในรูปแบบของป่าชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการป่าชุมชนและได้ประโยชน์ จากป่าชุมชน อันจะส่งผลให้ชุมชนดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพของประเทศให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้ชุมชนได้ร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืนในรูปแบบของป่าชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการป่าชุมชนและได้ประโยชน์ จากป่าชุมชน อันจะส่งผลให้ชุมชนดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพของประเทศให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ป่าชุมชน
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๓ (๒) ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้ร่วมกับรัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนให้เป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้ทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ
ของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืน ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่บัญญัติไว้ใน
มาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติในหมวด ๔ ถึงหมวด ๘ และมาตรา ๙๗ ถึงมาตรา ๑๐๓ ให้ใช้บังคับ
เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มุ่งหมายให้บุคคลและชุมชนได้ประโยชน์
จากป่าชุมชน เกิดเจตคติในการดูแลรักษาและจัดการป่าชุมชนร่วมกับรัฐ เพื่อป้องกันการตัดไม้
โดยผิดกฎหมายและการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ
ความหลากหลายทางชีวภาพในป่าให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และคงอยู่เป็นมรดกทางธรรมชาติ

ของประเทศและของมนุษยชาติสืบไป และมุ่งหมายเพื่อกำหนดสาระแห่งสิทธิของบุคคลและชุมชน ในการอนุรักษ์ ป่าชุมชน ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา ตลอดจนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติรับรอง

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ป่าชุมชน” หมายความว่า ป่านอกเขตป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่อื่นของรัฐ นอกเขตป่าอนุรักษ์ที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชน โดยชุมชนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา ตลอดจนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ หรือผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อทำกิจกรรมอันชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งช่วยเหลือหรือสนับสนุน การดำเนินการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ร่วมกันของประชาชนในชุมชนนั้น โดยมีการรวมตัวกัน อย่างต่อเนื่อง มีระบบบริหารจัดการในรูปของคณะบุคคลและมีการแสดงเจตนาแทนชุมชนได้

“เขตป่าอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วย อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่า หรือเขตพื้นที่อื่นใดที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือคุณค่าอื่นอันควรแก่การอนุรักษ์ หรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ไม้” หมายความว่า ไม้ทุกชนิดทั้งที่เป็นต้น กอ หรือเถา ไม่ว่าจะยืนต้นหรือล้มแล้ว ทั้งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต และให้หมายความรวมถึงราก ปุ่ม ตอ หน่อ กิ่ง ตา หัว เหง้า เศษ ปลาย หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของไม้ ไม่ว่าจะถูกตัด ฟัน เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือกระทำโดยวิธีการอื่นใด

“ใช้ประโยชน์จากไม้” หมายความว่า ตัด ฟัน กาน โคน ลิด เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือชักลากไม้ที่มีอยู่ในป่าชุมชนหรือนำไม้ที่มีอยู่ในป่าชุมชนออกจากป่าชุมชนด้วยประการใด ๆ

“ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ของป่า” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในป่าชุมชน เป็นต้นว่า

(๑) ฟิน ถ่านไม้ ไม้ไผ่ เปลือกไม้ ใบไม้ ดอกไม้ เมล็ด ผลไม้ หน่อไม้ ชัน และยางไม้

(๒) หญ้า อ้อ พง แคม ปรีอ คา กก กระจูด ฤๅ หืด และพืชอื่น

(๓) ครั่ง รังผึ้ง น้ำผึ้ง ชีผึ้ง มูลค้างคาว

(๔) สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์ปีก แมลง รวมทั้งไข่ของแมลง

ที่ไม่ใช่สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

(๕) ดิน หิน กรวด และทราย ที่ไม่ใช่แร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

“พืชน้ำ” หมายความว่า เศษไม้ ปลายไม้ หรือไม้ล้มลมนอนไพรตามธรรมชาติ

อันมีลักษณะและคุณภาพเหมาะสมที่จะใช้เป็นเชื้อเพลิงยิ่งกว่าใช้ประโยชน์อย่างอื่น

“ความหลากหลายทางชีวภาพ” หมายความว่า ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตทั้งมวล และให้หมายความรวมถึงความหลากหลายทางพันธุกรรม ทางชนิดพันธุ์ และทางระบบนิเวศ อันเป็นถิ่นกำเนิดของสิ่งมีชีวิตเหล่านั้น

“สมาชิกป่าชุมชน” หมายความว่า สมาชิกของป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

“เครือข่ายป่าชุมชน” หมายความว่า การรวมตัวกันของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนหรือสมาชิกป่าชุมชนของป่าชุมชนต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่การจัดการป่าชุมชนร่วมกันอย่างยั่งยืน

“ทรัพย์สินส่วนกลาง” หมายความว่า เงินและทรัพย์สินที่ได้มาเพื่อใช้ในการจัดการป่าชุมชน ไม้ที่สมาชิกป่าชุมชนร่วมกันปลูกในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ และทรัพย์สินที่สมาชิกป่าชุมชนร่วมกันจัดทำในการจัดการป่าชุมชน

“องค์กรภาคประชาสังคม” หมายความว่า องค์กรที่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือองค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นนิติบุคคลแต่มีผลงานด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างต่อเนื่องเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยมีได้มีการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน และได้มีการจัดตั้งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมต่อกรมป่าไม้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

“เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกป่าชุมชนซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้ร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา ตลอดจนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนในรูปแบบของป่าชุมชน โดยป่าชุมชนต้องจัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ
- (๒) การฟื้นฟูพื้นที่ป่าในเขตป่าชุมชนโดยการปลูกป่าทดแทน
- (๓) การเสริมสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนในการจัดการป่าชุมชน

- (๔) การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน
- (๕) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน

มาตรา ๗ การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าหรือพื้นที่อื่นของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงเขตหรือเพิกถอนพื้นที่ป่า หรือเปลี่ยนแปลงสถานะหรืออณสภาพ พื้นที่อื่นของรัฐที่นำมาจัดตั้งเป็นป่าชุมชน และมีให้นำกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วย ป่าสงวนแห่งชาติมาใช้บังคับเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีการเพิกถอนป่าชุมชน โดยให้ใช้ระเบียบ ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดตามมาตรา ๑๘ แทน เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้ เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๘ การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐ ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดคุณสมบัติและลักษณะ ต้องห้ามของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน และเจ้าหน้าที่ ป่าชุมชน รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งป่าชุมชน การจัดการป่าชุมชน การควบคุมดูแลป่าชุมชน การเพิกถอนป่าชุมชน และการอื่นที่จำเป็น

หมวด ๒

คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน” ประกอบด้วย

- (๑) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
- (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธาน กรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และอธิบดีกรมส่งเสริม สหกรณ์

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินแปดคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจาก ผู้ได้รับการสรรหาจากกลุ่มผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือมนุษยศาสตร์หรือสังคมศาสตร์ จำนวนไม่เกินสองคน กลุ่มผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม จำนวนไม่เกินสองคน และกลุ่มผู้แทนประชาชนเครือข่ายป่าชุมชน ระดับจังหวัด จำนวนไม่เกินสี่คน

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมป่าไม้ เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการนโยบายได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปี

(๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม

ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) ตัดยาเสพติดให้โทษ

(๔) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกและพ้นโทษมายังไม่ถึงหนึ่งปีในวันที่ได้รับการสรรหา เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๖) เคยถูกไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้างจากหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของเอกชนเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะหนึ่ง ทำหน้าที่สรรหาบุคคลที่สมควร ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๔) ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีแต่งตั้งผู้แทนกรมป่าไม้คนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการสรรหาเลือกกรรมการสรรหาคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา

ให้กรมป่าไม้ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ มีหน้าที่สรรหาและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐ ที่มาจากกลุ่มผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือนุษยศาสตร์หรือสังคมศาสตร์ กลุ่มผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม และกลุ่มผู้แทนประธานเครือข่ายป่าชุมชนระดับจังหวัด เป็นจำนวนสองเท่าของตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่จะมีการแต่งตั้งในแต่ละกลุ่มเสนอประธานกรรมการเพื่อพิจารณาเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ให้ขึ้นบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ประธานกรรมการมิได้เลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไว้ในบัญชีรายชื่อสำรอง ทั้งนี้ บัญชีรายชื่อสำรองให้ใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และการเสนอรายชื่อบุคคลเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

มาตรา ๑๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการจัดให้มีการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ภายในเก้าสิบวันก่อนวันครบวาระ

มาตรา ๑๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ประธานกรรมการให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากบัญชีรายชื่อสำรองแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน ประธานกรรมการจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คณะกรรมการนโยบายประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๖ คณะกรรมการนโยบายมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุน ป่าชุมชนและเครือข่ายป่าชุมชน หรือพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับป่าชุมชนตามที่ คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

(๒) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการทางการเงิน การคลัง หรือมาตรการอื่น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

(๓) เสนอแนะในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำหนดระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ให้ความเห็นชอบบัญชีรายชื่อบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือมนุษยศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์ ผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม และผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดต่าง ๆ ตามที่กรมป่าไม้เสนอเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

(๖) จัดทำรายงานและผลการดำเนินงานป่าชุมชนทั่วประเทศพร้อมทั้ง เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีปีละหนึ่งครั้ง เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม การอนุรักษ์ การฟื้นฟู สภาพธรรมชาติในป่าชุมชน หรือการสนับสนุนการจัดการป่าชุมชน

(๗) พิจารณาอุทธรณ์มติเกี่ยวกับการขอจัดตั้งหรือเพิกถอนป่าชุมชน

(๘) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดที่สั่งการ ตามมาตรา ๗๔ และพิจารณาการนำเสนอของอธิบดีตามมาตรา ๗๖

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือที่กฎหมายอื่นกำหนด ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการนโยบาย

ในการเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุน ป่าชุมชนและเครือข่ายป่าชุมชนตาม (๑) และการเสนอแนะในการออกกฎกระทรวงตาม (๓) ให้คณะกรรมการนโยบายรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณา เสนอความเห็นและเสนอแนะด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดทำ แผนจัดการป่าชุมชน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

ระเบียบตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดเป็นแนวทางเพื่อให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ไปดำเนินการออกข้อบังคับให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละป่าชุมชนก็ได้

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดระเบียบว่าด้วยการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ประโยชน์จากไม้ และใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน โดยต้องคำนึงถึงกฎหมายว่าด้วย ป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติด้วย

มาตรา ๑๙ การประชุมคณะกรรมการนโยบายต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบาย ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการ และรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๐ ให้ประธานกรรมการและกรรมการได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่น ตามระเบียบที่ประธานกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย หรือทำการแทนคณะกรรมการนโยบายและรายงานให้คณะกรรมการนโยบายทราบ
ให้นำความในมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับแก่คณะอนุกรรมการ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการนโยบาย และคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๒๑ มีอำนาจเรียกให้บุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง ให้ความเห็น หรือคำแนะนำ หรือส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาได้

หมวด ๓

คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

มาตรา ๒๓ ให้มีคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ในจังหวัดที่มีคำขอจัดตั้ง ป่าชุมชนหรือมีการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้แทนกระทรวงกลาโหม อัยการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๓) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ป่าชุมชนตั้งอยู่ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับ พื้นที่ที่จัดตั้งป่าชุมชนซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดนั้นซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนสามคน เป็นกรรมการ

(๔) ประธานเครือข่ายป่าชุมชนระดับจังหวัด เป็นกรรมการ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนไม่เกินเจ็ดคน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการของกรมป่าไม้เป็นเลขานุการตามที่อธิบดีเสนอ และแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการตาม (๓) หรือ (๔) ให้คณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๒๔ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา และการแต่งตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่จัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๒๓ (๓) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๒๕ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๓ (๕) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือมนุษยศาสตร์หรือสังคมศาสตร์ จำนวนไม่เกินสองคน ผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม จำนวนไม่เกินสองคน และผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในจังหวัด จำนวนไม่เกินสามคน ทั้งนี้ ตามบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๖ (๕)

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับแก่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดโดยอนุโลม

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้
(๑) พิจารณาเกี่ยวกับการขอจัดตั้งป่าชุมชน การขยายเขตป่าชุมชน หรือ การเพิกถอนป่าชุมชนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(๒) ขยายระยะเวลาในการพิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามหมวด ๔ การจัดตั้งป่าชุมชน

(๓) มีมติให้กรรมการจัดการป่าชุมชนพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคสาม

(๔) แต่งตั้งและถอดถอนเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนตามมาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๐

(๕) พิจารณานุมัติแผนจัดการป่าชุมชน พิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และพิจารณานุญาตตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง มาตรา ๕๒ มาตรา ๖๓ (๔) และมาตรา ๖๖

(๖) ให้คำแนะนำปรึกษาและความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ต่อคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในการจัดการป่าชุมชน

(๗) ควบคุมดูแลการจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย ข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และแผนจัดการป่าชุมชน

(๘) ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการจัดการป่าชุมชนในจังหวัด รวมทั้งจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการนโยบายอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๔ หรือปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนให้พิจารณาแต่งตั้งจากสมาชิกป่าชุมชนที่ได้รับการเสนอชื่อโดยคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เพื่อเป็นเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนประจำป่าชุมชนที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก

ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อช่วยควบคุมดูแลป่าชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน หรือเพื่อคุ้มครองป้องกันมิให้มีการบุกรุกหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อันเป็นที่ตั้งของป่าชุมชน เป็นเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนด้วยก็ได้

มาตรา ๒๘ เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนซึ่งแต่งตั้งจากสมาชิกป่าชุมชนต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๒๙ เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๘

มาตรา ๓๐ การถอดถอนเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนตามมาตรา ๒๖ (๔) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (๑) เมื่อเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๔
- (๒) เมื่อเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๔ การจัดตั้งป่าชุมชน

มาตรา ๓๑ เพื่อให้การจัดตั้งป่าชุมชนสอดคล้องกับศักยภาพและขนาดของชุมชน ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืนตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕ การจัดการป่าชุมชน คณะกรรมการนโยบายอาจกำหนดขนาดของพื้นที่ที่จะขอจัดตั้งป่าชุมชนหรือสัดส่วนการใช้ประโยชน์ภายในพื้นที่ที่จะขอจัดตั้งป่าชุมชนให้เหมาะสมกับภูมิประเทศและศักยภาพของชุมชนที่มีความสามารถในการจัดการป่าชุมชนที่จะจัดตั้งได้

มาตรา ๓๒ ชุมชนท้องที่ใดที่อยู่ในอำเภอเดียวกันกับพื้นที่ป่าซึ่งอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์ และมีความสามารถดูแลรักษาป่านั้นได้ หากประสงค์จะนำพื้นที่ป่านั้นมาจัดตั้งเป็นป่าชุมชน ให้บุคคลในชุมชนนั้นจำนวนตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไปร่วมกันตั้งตัวแทนเป็นหนังสือเพื่อยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือในกรณีที่มีคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแล้ว ให้ยื่นต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมอบหมาย

บุคคลตามวรรคหนึ่ง ต้องมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไปและมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ป่าที่ขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชนไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันที่ยื่นคำขอ

ในกรณีที่เป็นการนำพื้นที่ป่ามาขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชน มิให้นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขอใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติมาใช้บังคับ และในกรณีที่เป็นการนำพื้นที่ป่าหรือป่าสงวนแห่งชาติที่เป็นป่าชายเลนมาจัดตั้งเป็นป่าชุมชน จะต้องได้รับความยินยอมจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งก่อนด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอจัดตั้งป่าชุมชนและการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๓๓ คำขอตามมาตรา ๓๒ และเอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขออย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
(๒) รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามการเป็นสมาชิกป่าชุมชนตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง

(๓) รายชื่อคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนซึ่งเลือกตั้งจากผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนตาม (๒) โดยมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามการเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชนตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง

(๔) ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขป สภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน และแผนที่สังเขปแสดงอาณาเขตและเขตติดต่อ

(๕) แผนจัดการป่าชุมชนซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน มีการกำหนดบริเวณเพื่อการอนุรักษ์และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ หรือบริเวณเพื่อการอนุรักษ์เพียงอย่างเดียว ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงแผนและวิธีดำเนินการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา หรือควบคุมดูแลภาวะแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างยั่งยืน โดยต้องไม่ทำให้เกิดการสูญเสียสภาพความเป็นป่าทั้งในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์

(๖) รายการอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๓๔ ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ที่อธิบดีมอบหมายตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชนและเอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขอให้แล้วเสร็จภายในสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในกรณีที่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนและเอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือจัดส่งเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือไม่จัดส่งเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในระยะเวลาตามวรรคสอง ให้ถือว่าคำขอจัดตั้งป่าชุมชนนั้น

เป็นอันยกเลิกนับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่
แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนทราบ

มาตรา ๓๕ ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ตรวจสอบและรังวัดพื้นที่
ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมทั้งจัดทำแผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชนที่ขอจัดตั้งให้แล้วเสร็จ
ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนและเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน
โดยกรณีพบว่าพื้นที่บริเวณใดเป็นพื้นที่ที่ส่วนราชการหรือบุคคลใดได้รับอนุญาตเข้าทำประโยชน์
พื้นที่ที่กรมป่าไม้ใช้หรือจัดการหรือประกาศเป็นพื้นที่วิจัยหรือจัดการใด ๆ หรือที่ดินที่บุคคลได้มา
ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้กันบริเวณดังกล่าวออกจากพื้นที่ที่จะขอจัดตั้งป่าชุมชน

ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ปิดประกาศคำขอจัดตั้งป่าชุมชน
พร้อมทั้งแผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชนที่ขอจัดตั้งไว้ในที่เปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด
และที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ที่พื้นที่ป่าที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนตั้งอยู่ หรือสถานที่อื่น หรือเผยแพร่
โดยวิธีการอื่นตามที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเห็นสมควร เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า
สามสิบวัน

การจัดทำแผนที่แสดงแนวเขตป่าชุมชนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่
อธิบดีกำหนด

มาตรา ๓๖ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลใด
ไม่ว่าจะอยู่ในท้องที่อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดตั้งเป็นป่าชุมชนนั้นหรือไม่ มีสิทธิทำหนังสือ
แสดงข้อคัดค้านการขอจัดตั้งป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดภายในกำหนด
ระยะเวลาปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๓๕ ในกรณีที่ระยะเวลา
การปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอมิได้ครบกำหนดในวันเดียวกัน ให้นับจากวันที่ครบกำหนดหลังสุด
เป็นเกณฑ์

มาตรา ๓๗ ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่พิจารณาข้อคัดค้าน
การจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๓๖ และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชน
แผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชน และความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดตั้งป่าชุมชนนั้น
เสนอคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนด
ระยะเวลาการปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๓๕

รายงานผลการตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๓๘ ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชน
แผนจัดการป่าชุมชน และรายงานผลการตรวจสอบ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ
รายงานผลการตรวจสอบตามมาตรา ๓๗

ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเห็นว่าแผนจัดการป่าชุมชน
ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแก้ไขแผนจัดการป่าชุมชนได้ โดยต้อง
แก้ไขให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

ในกรณีที่มีได้แก้ไขแผนจัดการป่าชุมชนให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคสาม ให้ถือเป็นเงื่อนไขที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจะไม่พิจารณาอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชนได้

มาตรา ๓๙ เมื่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติให้จัดตั้งป่าชุมชนตามคำขอทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือโดยกำหนดเงื่อนไข หรือมีมติไม่ให้จัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีหนังสือแจ้งมติดังกล่าวให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน ผู้มีหนังสือคัดค้าน และอธิบดี ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติ

ผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนหรือผู้มีหนังสือคัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์มติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดต่อคณะกรรมการนโยบายภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติ และหากอธิบดีไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ให้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการนโยบายพิจารณาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติ

ให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาอุทธรณ์หรือความเห็นของอธิบดี แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์หรือความเห็นของอธิบดี คำวินิจฉัยของคณะกรรมการนโยบายให้เป็นที่สุด และให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยดังกล่าว

หนังสือแจ้งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด คำอุทธรณ์ของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน หรือผู้มีหนังสือคัดค้าน ความเห็นของอธิบดี และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการนโยบาย ต้องแสดงเหตุผลโดยชัดแจ้ง

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติอนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนและให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ โดยอธิบดีเห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และปรากฏว่าไม่มีการอุทธรณ์จนพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ หรือในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายพิจารณาความเห็นที่ได้รับจากอธิบดีตามมาตรา ๓๙ หรือพิจารณาอุทธรณ์คำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๓๙ แล้วมีคำวินิจฉัยให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ ให้อธิบดีประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชนในราชกิจจานุเบกษา โดยมีสาระสำคัญตามที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชนนั้นแนบท้ายประกาศด้วย

การจัดตั้งป่าชุมชนมีผลเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

มาตรา ๔๑ ในระหว่างการศึกษาคำขอจัดตั้งป่าชุมชนของคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ แล้วแต่กรณี หากปรากฏว่ามีการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าแห่งเดียวกันมากกว่าหนึ่งคำขอ โดยแต่ละคำขอระบุเขตป่าชุมชนที่จะขอจัดตั้งซ้อนพื้นที่กันทั้งหมดหรือบางส่วน ให้คณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ แล้วแต่กรณี คัดคำขอจัดตั้งป่าชุมชนที่มีพื้นที่ซ้อนกันนั้นให้แก่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนทุกคำขอ เพื่อให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนดังกล่าวหาความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน องค์ประกอบของ

คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน แผนจัดการป่าชุมชน และรายละเอียดต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในคำขอจัดตั้งป่าชุมชน และเริ่มต้นกระบวนการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนใหม่ต่อไป

หมวด ๕
การจัดการป่าชุมชน

มาตรา ๔๒ เมื่อได้ประกาศการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้ผู้ซึ่งมีรายชื่ออยู่ในบัญชีตามมาตรา ๓๓ (๒) เป็นสมาชิกป่าชุมชน และ (๓) เป็นคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

ประเภท คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของสมาชิกป่าชุมชนและกรรมการจัดการป่าชุมชน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสมาชิกป่าชุมชน การเลือกตั้งคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน องค์ประกอบและจำนวนกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การดำรงตำแหน่งแทนกรรมการจัดการป่าชุมชนที่พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๔๓ การจัดการป่าชุมชน ให้กระทำโดยคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนร่วมกับสมาชิกป่าชุมชน ซึ่งต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของป่าชุมชนและแผนจัดการป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ทั้งนี้ การแสดงเจตนาของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้กระทำโดยมติคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

มาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นตามมาตรา ๔๙
- (๒) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน หลักเกณฑ์การรับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชน และการจัดการทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย
- (๓) ดูแลรักษาป่าชุมชน บำรุงและฟื้นฟูป่าชุมชน ส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ป่าชุมชน
- (๔) ดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน รวมทั้งจัดทำบัญชีทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด และรายงานให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบทุกปี
- (๕) ดูแลให้สมาชิกป่าชุมชนปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้
- (๖) สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับตาม (๒) ออกจากป่าชุมชน หรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ ในเขตป่าชุมชน เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับตาม (๒) หรือพระราชบัญญัตินี้
- (๗) โกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมเมื่อเกิดความขัดแย้งในการจัดการป่าชุมชน

(๘) ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่มีการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๙) มีมติรับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชน หรือมีมติด้วยคะแนนเสียงจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ให้สมาชิกป่าชุมชนพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชน

(๑๐) ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการนโยบายหรือคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

การออกข้อบังคับตาม (๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดก่อน

ในกรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนหรือกรรมการจัดการป่าชุมชนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจมีมติให้กรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งคณะหรือกรรมการจัดการป่าชุมชนที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พ้นจากการเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชน และมีให้ผู้นั้นกลับมาเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชนอีก

มาตรา ๔๕ สมาชิกป่าชุมชนมีหน้าที่ในการดูแลรักษาป่าชุมชน ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย ข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และแผนจัดการป่าชุมชน

(๒) ร่วมมือกับทางราชการในการดูแลรักษาป่าชุมชน สัตว์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

(๓) ร่วมมือกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

สมาชิกป่าชุมชนที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจมีมติให้สมาชิกป่าชุมชนผู้นั้นพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชนได้

มาตรา ๔๖ แผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติแล้ว ให้ใช้บังคับได้เป็นเวลาห้าปี

ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเสนอแผนจัดการป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาอนุมัติก่อนแผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุไม่น้อยกว่าหกเดือน

ในการพิจารณาแผนจัดการป่าชุมชน หากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเห็นว่าแผนจัดการป่าชุมชนไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้แจ้งให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนแก้ไขแผนจัดการป่าชุมชนดังกล่าวภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนดได้

ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดไม่อนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนตามวรรคสอง ให้นำความในมาตรา ๓๙ ในส่วนที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์มติและการพิจารณาอุทธรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนใหม่แล้วให้นำแผนจัดการป่าชุมชนดังกล่าวมาใช้บังคับถัดจากวันที่แผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุลงหรือในวันที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด แล้วแต่กรณี

ในระหว่างที่แผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุลง ถ้าคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดยังไม่อนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนใหม่ให้นำแผนจัดการป่าชุมชนเดิมมาใช้ต่อไปจนกว่าจะมีการอนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนใหม่

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนประสงค์จะปรับปรุงแผนจัดการป่าชุมชนในระหว่างที่แผนจัดการป่าชุมชนยังไม่หมดอายุ ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเสนอแผนจัดการป่าชุมชนที่ปรับปรุงแล้วต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาอนุมัติ และให้นำความในมาตรา ๔๖ วรคสามและวรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนที่ปรับปรุงแล้วให้นำแผนจัดการป่าชุมชนดังกล่าวมาใช้บังคับแทนแผนจัดการป่าชุมชนเดิมในวันที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนอาจขอขยายเขตป่าชุมชน หรือขอให้เพิกถอนป่าชุมชนทั้งหมดหรือบางส่วนได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรายละเอียดโดยชัดแจ้ง

ในกรณีที่เป็นการขอขยายเขตป่าชุมชนให้นำความในมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่เป็นการขอเพิกถอนป่าชุมชนบางส่วน เมื่ออธิบดีมีคำสั่งให้เพิกถอนป่าชุมชนตามมาตรา ๗๘ แล้ว ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนปรับปรุงแผนจัดการป่าชุมชนให้สอดคล้องกับพื้นที่ของป่าชุมชนที่ลดลง และเสนอคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาอนุมัติภายในหกสิบวันนับแต่วันที่อธิบดีมีคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๙ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าชุมชน บริเวณเพื่อการอนุรักษ์ และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ไว้โดยรอบเพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตป่าชุมชน รวมทั้งต้องจัดให้มีการซ่อมแซมหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นที่ชำรุด เสียหาย หรือสูญหายด้วย และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนและสมาชิกป่าชุมชนต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินการนี้ด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบ ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๕๐ ภายในป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชนมีสิทธิเข้าป่าชุมชนเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และมีสิทธิใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การเก็บหาของป่าในป่าชุมชน

(๒) การใช้ประโยชน์จากไม้ให้ทำได้ในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ โดยต้อง
ไม่ใช้ประโยชน์จากไม้ทรงคุณค่าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และให้ทำได้ตามความจำเป็นเพียงเฉพาะ
เพื่อใช้สอยในครัวเรือนของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะภายในชุมชนนั้น

(๓) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอื่นในป่าชุมชนให้ทำได้
ตามความจำเป็นต่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะ
ภายในชุมชนนั้น

การใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปอย่าง
สมดุลและยั่งยืน ไม่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน
และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด
โดยระเบียบดังกล่าวจะกำหนดข้อห้ามการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนชนิด
หรือประเภทใด หรือกำหนดให้การใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนชนิดใด ประเภทใด
หรือกรณีใด ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดด้วยก็ได้

มาตรา ๕๑ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนและสมาชิกป่าชุมชนอาจใช้ประโยชน์
จากป่าชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟู
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชนได้ ทั้งนี้ ภายใต้แผนจัดการป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติ
จากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

ในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้กระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) กระทำการใด ๆ ที่เป็นการเสื่อมสภาพแก่ป่าชุมชน หรือทำให้เสียหาย
หรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) การกระทำอื่นใดตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนหรือสมาชิกป่าชุมชน
มีความจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากไม้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในป่าชุมชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน
เสียหายอันเนื่องมาจากประสบเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นเพื่อช่วยเหลือราษฎร
เป็นกรณีพิเศษ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตาม
ระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๕๓ บุคคลที่มีใช่สมาชิกป่าชุมชนมีสิทธิเข้าป่าชุมชนเพื่อการศึกษาเรียนรู้
เกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พักผ่อนหย่อนใจ และเก็บหา
ของป่าได้เฉพาะเท่าที่กำหนดในข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนตามมาตรา ๔๔ (๒)

มาตรา ๕๔ บรรดาไม้และของป่าที่ได้มาจากป่าชุมชนตามแผนจัดการป่าชุมชน
ที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติ หรือตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้
ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ค่าภาคหลวง หรือค่าใช้จ่ายในการบำรุงป่า

มาตรา ๕๕ เงินค่าปรับที่ได้รับ(ตามพระราชบัญญัติ)อันเกิดจากการกระทำความผิด
ในป่าชุมชนแห่งใด ให้หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการป่าชุมชนนั้นเป็นจำนวนร้อยละห้าสิบ
ของเงินค่าปรับดังกล่าว ส่วนที่เหลือให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด
โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๕๖ เพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดการป่าชุมชนให้เกิดความยั่งยืน
คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจกำหนดอัตราและวงระเบียบเกี่ยวกับการให้คณะกรรมการจัดการ
ป่าชุมชนเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการ จากบุคคลที่มีไซสมาชิกป่าชุมชน
เนื่องในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนก็ได้

เงินที่เก็บได้ตามวรรคหนึ่ง เงินค่าปรับตามมาตรา ๕๕ เงินที่มีผู้บริจาค
เงินสนับสนุนจากรัฐบาล และเงินรายได้อื่น ๆ ให้ตกเป็นของทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน
และเก็บรักษาไว้ใช้จ่ายในการจัดการป่าชุมชน หรือตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค
ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๕๗ ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจทำนิติกรรมใด ๆ
เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนได้
การทำนิติกรรมและการดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยมติของ
คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของกรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
และเมื่อคณะกรรมการมีมติเป็นประการใดแล้ว จะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้กรรมการคนใดคนหนึ่ง
ทำนิติกรรมและดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนแทนคณะกรรมการจัดการ
ป่าชุมชนก็ได้

มาตรา ๕๘ ผู้ใดฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตาม
พระราชบัญญัตินี้ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่สัตว์ พืช ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม
ในป่าชุมชน ให้กรมป่าไม้มีอำนาจฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการเคลื่อนย้ายสิ่งทีก่อให้เกิดความเสียหาย
หรือกระทำให้สิ่งนั้นหมดสภาพความเป็นอันตรายหรือความเป็นพิษ ตลอดจนการนำเอาของนั้น
มาเก็บ กัก หรือรักษาไว้

(๒) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการทำให้ทรัพยากรธรรมชาติกลับคืนสู่สภาพเดิม

(๓) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการช่วยเหลือเยียวยาบุคคลหรือทรัพย์สินของ
บุคคลอื่นเนื่องในความเสียหายนั้น

(๔) ค่าดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐในการประเมินความเสียหายและประเมินค่าใช้จ่าย
ในการเยียวยาผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของบุคคล

(๕) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่รัฐได้จ่ายในการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทน
ตามกฎหมาย

(๖) มูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่เสียหาย

ในกรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนได้ออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการส่วนใด
ตามวรรคหนึ่ง หรือในกรณีที่การกระทำหรือละเว้นกระทำการใดตามวรรคหนึ่งก่อให้เกิด

ความเสียหายแก่สมาชิกป่าชุมชนในการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชน ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับกรมป่าไม้หรือมีอำนาจฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนได้

มาตรา ๕๙ ให้นำความในมาตรา ๕๘ มาใช้บังคับแก่ผู้กระทำการหรือละเว้นกระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ก็ตาม และก่อให้เกิดความเสียหายแก่สัตว์ พืช ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน โดยอนุโลม

มาตรา ๖๐ ในการดำเนินคดีตามมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนอาจขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีให้ก็ได้ และให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

มาตรา ๖๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมิได้ดำเนินการฟ้องคดี ให้อธิบดีมีอำนาจส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาฟ้องคดีดังกล่าวเพื่อเรียกทรัพย์สินไหมทดแทนความเสียหายเพื่อจ่ายให้เป็นทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนนั้นได้

มาตรา ๖๒ บทบัญญัติในมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ ไม่เป็นการลบล้างหรือจำกัดหน้าที่และความรับผิดชอบที่บุคคลมีอยู่ตามบทบัญญัติของกฎหมายอื่น และไม่เป็น การตัดอำนาจของผู้มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายอื่นที่จะดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตน

หมวด ๖

การควบคุมดูแลป่าชุมชน

มาตรา ๖๓ ภายในป่าชุมชน ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ยึดถือ ครอบครอง หรือใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกิน

(๒) ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ขุดหาแร่ ล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ

อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าชุมชน เว้นแต่เป็นการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ กรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ตามแผนจัดการป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

(๓) ใช้ประโยชน์จากไม้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามมาตรา ๕๐ (๒) หรือมาตรา ๕๒

(๔) ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง เว้นแต่เป็นการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างที่จำเป็นเพื่อประโยชน์

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนตามมาตรา ๔๔ (๓) เช่น การสร้างหอดูไฟป่า ฝ่ายชลประทาน ที่พักลาดตระเวน หรือศาลาเรียนรู้ โดยสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวต้องมีลักษณะกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ไม่เป็นการทำลายสภาพธรรมชาติเดิม และต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดก่อน

มาตรา ๖๔ เพื่อประโยชน์ในการปกป้อง รักษา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชนให้เป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืน ให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน ซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบพื้นที่และตรวจตราดูแลการดำเนินการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนของสมาชิกป่าชุมชนและบุคคลที่มีใช้สมาชิกป่าชุมชน และการดำเนินกิจการต่าง ๆ ในป่าชุมชน

(๒) แนะนำ ให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกแก่บุคคลในชุมชนและบุคคลที่อยู่รอบพื้นที่ป่าชุมชนในการดูแลรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน รวมทั้งรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น

(๓) ป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน

(๔) สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) รายงานคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเมื่อปรากฏว่ามีกรณีจะต้อง เพิกถอนป่าชุมชนทั้งหมดหรือบางส่วน

มาตรา ๖๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนตามมาตรา ๖๔ หากพบว่าผู้กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย หรือข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และไม่อาจเรียกประชุมคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนได้ทัน ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นกระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในป่าชุมชนได้ หากผู้นั้น ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกจากป่าชุมชน และให้รายงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบโดยมิชักช้า

มาตรา ๖๖ ผู้ใดจะเข้าไปกระทำการในป่าชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชน ประจำจังหวัด โดยในการอนุญาตอาจกำหนดให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจนั้นให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจทางวิชาการ ของกรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ต้องแจ้งให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบและต้องรายงาน ผลการศึกษาดังกล่าวให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบด้วย ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ห้ามมิให้นำ ทรัพยากรชีวภาพออกจากป่าชุมชน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชน ประจำจังหวัด

มาตรา ๖๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในป่าชุมชนเพื่อตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับป่าชุมชน และการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และในกรณีที่น่าจะพบว่าคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รายงานผลต่ออธิบดีโดยมิชักช้า

(๒) สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกจากป่าชุมชน หรือให้งดเว้นการกระทำใด ๆ ในป่าชุมชน ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ค้นบุคคลหรือยานพาหนะ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่ามีกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ใช้หรือได้มาจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ และดำเนินคดี

มาตรา ๖๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๖๙ ทรัพย์สินที่ยึดไว้ตามมาตรา ๖๗ (๔) ถ้าพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาด ไม่ฟ้องคดีหรือศาลไม่พิพากษาให้ริบและผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ขอรับคืนภายในสองปี นับแต่วันที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือวันที่ศาลพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ทรัพย์สินที่ยึดไว้ตามมาตรา ๖๗ (๔) ถ้าในขณะที่ยึดไม่ปรากฏตัวเจ้าของ หรือผู้ครอบครองและไม่มีผู้ใดมาแสดงตนเป็นเจ้าของเพื่อขอรับคืนภายในสองปีนับแต่วันยึด ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ทรัพย์สินที่อายัดไว้ตามมาตรา ๖๗ (๔) ถ้าพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือศาลไม่พิพากษาให้ริบ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการอายัดทรัพย์สินนั้นโดยมิชักช้า

ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใดถึงแก่ความตาย ให้ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ ตามมาตรา ๖๗ (๔) ตกเป็นของแผ่นดิน เว้นแต่ภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น ถึงแก่ความตาย และทายาทของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นสามารถพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินนั้น ไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คืนทรัพย์สินนั้นให้แก่ทายาทของ ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น

การดำเนินการแก่ทรัพย์สินที่ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตาม ระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๗๐ ในกรณีที่ทรัพย์สินที่ยึดไว้ตามมาตรา ๖๗ (๔) มีสภาพเป็นของสด ของเสียได้ หรือในกรณีที่การเก็บรักษาไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหาย หรือจะเสียค่าใช้จ่าย ในการเก็บรักษาเกินค่าแห่งสิ่งของนั้น หรือจะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์ อย่างอื่น ให้ดำเนินการตามควรแก่กรณีตามวิธีการที่อธิบดีกำหนดก็ได้

ทรัพย์สินที่ยึดไว้ตามวรรคหนึ่งซึ่งขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่นตามที่
อธิบดีกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังกล่าว เงินที่ขายได้เมื่อหักค่าใช้จ่ายและค่าภาระ
ที่เกี่ยวข้องแล้วเหลือเงินจำนวนสุทธิเท่าใดให้ยึดเงินนั้นไว้แทน

มาตรา ๗๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้กรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน
และพนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่
ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๗๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการจัดการป่าชุมชน
เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๗๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๗๔ ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพบว่า คณะกรรมการ
จัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน กระทำการ
ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย หรือข้อบังคับ
ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งการให้
คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่
ป่าชุมชนดังกล่าว กระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ตามความเหมาะสม

ผู้ได้รับคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่ง
ต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด
ในกรณีที่ผู้ได้รับคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่ง
ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการนโยบายภายในสิบห้าวันนับแต่
วันที่ได้รับคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๓๙ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ
ป่าชุมชนประจำจังหวัด เว้นแต่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการนโยบาย
จะสั่งเป็นอย่างอื่น

การดำเนินการตามมาตรานี้ ไม่กระทบสิทธิกรรมป่าไม้ที่จะดำเนินคดีกับ
คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน

มาตรา ๗๕ อธิบดีมีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริมสนับสนุนและติดตามดูแล
การดำเนินงานของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และอาจสั่งให้กรรมการและเลขานุการของ
คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
ของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดได้

มาตรา ๗๖ อธิบดีอาจขอให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกระทำการหรือยับยั้งการกระทำใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายหรือมติของคณะรัฐมนตรี และระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย

เมื่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดได้รับแจ้งจากอธิบดีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาและแจ้งผลให้อธิบดีทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำขอ

ในกรณีที่อธิบดีไม่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดที่แจ้งตามวรรคสอง ให้อธิบดีนำเสนอคณะกรรมการนโยบายพิจารณาภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผล และให้นำความในมาตรา ๓๙ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๗๗ ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่ หรือมีสิ่งอื่นใดในป่าชุมชน ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการฝ่าฝืนทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดนั้นออกไปจากป่าชุมชน หรือกระทำการใด ๆ ตามควรแก่กรณีภายในเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้กระทำการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่ง หรือเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจะทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดนั้น หรือกระทำการใด ๆ ตามควรแก่กรณีเสียเองก็ได้ และผู้กระทำการฝ่าฝืนมีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไป ในการที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกระทำการเสียหาย

หมวด ๗

การเพิกถอนป่าชุมชน

มาตรา ๗๘ อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนป่าชุมชนทั้งหมดหรือบางส่วนได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนขอให้เพิกถอนป่าชุมชนตามมาตรา ๔๘
- (๒) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทอดทิ้งไม่จัดการฟื้นฟูป่าชุมชนนั้นต่อไป
- (๓) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ อันจะเป็นเหตุให้ป่าชุมชนได้รับความเสียหาย หรือมีเหตุไม่ควรวางใจให้จัดการป่าชุมชนต่อไป
- (๔) เมื่อมีเหตุผลความจำเป็นทางด้านกิจการเพื่อความมั่นคงของประเทศ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพบเหตุตาม (๒) หรือ (๓) และเห็นเป็นการสมควรให้เพิกถอนป่าชุมชน ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแจ้งต่ออธิบดี เพื่อสั่งเพิกถอนป่าชุมชนต่อไป หรือในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบเหตุตาม (๒) หรือ (๓) ให้รายงานต่ออธิบดีเพื่อพิจารณาสั่งเพิกถอนป่าชุมชน

เมื่ออธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนป่าชุมชนแล้ว ให้อธิบดีแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้
คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ที่มีคำสั่ง

ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนป่าชุมชนเพราะเหตุตาม (๒) (๓) หรือ (๔)
คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนป่าชุมชนต่อคณะกรรมการนโยบายภายใน
สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งจากอธิบดี และให้นำความในมาตรา ๓๙ วรรคสามและวรรคสี่
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการเพิกถอนป่าชุมชนเพราะเหตุตาม (๒) หรือ (๓) ห้ามมิให้
กรรมการจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนนั้นกลับมาเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชน
ตามพระราชบัญญัตินี้

การเพิกถอนป่าชุมชนให้มีผลเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
และในกรณีที่เป็นการเพิกถอนป่าชุมชนบางส่วน ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายประกาศด้วย

มาตรา ๗๙ ป่าชุมชนใดที่ถูกเพิกถอนทั้งหมด ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน
ของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนนั้นตรวจสอบทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและชำระหนี้ที่ค้างอยู่
หรือบังคับตามสิทธิเรียกร้องที่มีอยู่ให้เสร็จสิ้น และรายงานผลต่อคณะกรรมการป่าชุมชน
ประจำจังหวัดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศการเพิกถอนป่าชุมชนในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลา
ที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง จะขอจัดตั้งป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนนั้นอีกไม่ได้จนกว่าจะดำเนินการ
ให้แล้วเสร็จ

มาตรา ๘๐ ทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอน ถ้าเป็นไม้
หรืออสังหาริมทรัพย์ให้ตกเป็นของแผ่นดินและให้กรมป่าไม้จัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดต่อไป
ส่วนที่เป็นสังหาริมทรัพย์ให้ตกเป็นของกรมป่าไม้หรือมอบให้แก่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน
ของป่าชุมชนอื่นเพื่อใช้ในการจัดการป่าชุมชนนั้นต่อไป ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการป่าชุมชน
ประจำจังหวัดกำหนด

มาตรา ๘๑ ป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนตามมาตรา ๗๘ อาจมีการนำพื้นที่ดังกล่าว
มาขอจัดตั้งป่าชุมชนใหม่อีกก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด และให้นำ
ความในหมวด ๔ การจัดตั้งป่าชุมชน มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๘
บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑
โทษทางปกครอง

มาตรา ๘๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย ตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับทางปกครองอีกวันละ ไม่เกินหนึ่งพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๘๓ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย ตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท และปรับทางปกครอง อีกวันละไม่เกินสามพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๘๔ ผู้ใดไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารตามคำสั่งของ คณะกรรมการนโยบายหรือคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๒๒ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษ ปรับทางปกครองไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๘๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการ ป่าชุมชนเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนตามมาตรา ๔๔ (๒) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองวันละ ไม่เกินห้าพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๘๖ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายหลักเขต ป้าย หรือ เครื่องหมายอื่นใดที่จัดให้มีขึ้นตามมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหกหมื่นบาท

มาตรา ๘๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ หรือมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับทางปกครอง ไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๘๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๖ วรรคสาม ต้องระวางโทษ ปรับทางปกครองไม่เกินสามแสนบาท

ในกรณีความผิดตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการนำทรัพยากรชีวภาพไปใช้ศึกษาวิจัย เพื่อหาผลประโยชน์ทางการค้าด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหกแสนบาท

มาตรา ๘๙ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่กรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๘ ต้องระวางโทษปรับทางปกครอง ไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๙๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๙๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองตามอัตรา หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด

ในการกำหนดอัตราโทษปรับที่จําปกรองตามวรรคหนึ่ง ต้องคํานึงถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำ ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำนั้น ตลอดจนความหนักเบาของโทษที่จะใช้กับผู้ถูกลงโทษ

มาตรา ๙๒ การกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายหลายบททั้งที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น ให้ลงโทษปรับทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ

มาตรา ๙๓ ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ชำระค่าปรับทางปกครอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญาเพื่อบังคับชำระค่าปรับทางปกครอง ในกรณี ถ้าศาลพิพากษาให้ชำระค่าปรับทางปกครอง หากผู้นั้นไม่ชำระค่าปรับทางปกครองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ให้ยึดทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชดใช้แทนค่าปรับทางปกครอง แต่มิให้นำมาดํารการกักขังแทนค่าปรับมาใช้แก่ผู้นั้น และในกรณีที่ผู้นั้นไม่มีทรัพย์สินให้ยึดหรือทรัพย์สินที่ยึดไม่เพียงพอแก่ค่าปรับทางปกครอง ให้ศาลกำหนดมาตรการให้ผู้นั้นบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะหรือมาตรการอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร

ส่วนที่ ๒

โทษทางอาญา

มาตรา ๙๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีความผิดตามมาตรา ๖๓ ถ้าเป็นการกระทำในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์หรือกระทำแก่ไม้ทรงคุณค่าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๕ บรรดาไม้ ของป่า หรือทรัพย์สินที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำ ความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะเป็ความผิดที่มีโทษทางปกครองหรือโทษทางอาญา ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๙๖ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๙ (๑) (๒) และ (๓) และอธิบดีกรมป่าไม้เป็นกรรมการและเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๙๗ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการป่าชุมชน ประจำจังหวัดในวาระเริ่มแรกที่จังหวัดนั้นยังไม่มีป่าชุมชน มิให้นำความในมาตรา ๒๕ ในส่วนของการแต่งตั้งผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดจำนวนไม่เกินสามคนมาใช้บังคับ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินสี่คนในคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และให้ถือว่าคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ตามมาตรา ๒๓ ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

เมื่อได้อนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชนในจังหวัดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้ครบจำนวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ โดยเร็ว

มาตรา ๙๘ ในวาระเริ่มแรก บรรดาใบอนุญาต อาชญาบัตร และประทานบัตร ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ หรือสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ซึ่งได้ออกให้แก่บุคคลใดไว้แล้ว และมีผลอยู่ในเขตป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปเพียงเท่าที่กำหนดอายุใบอนุญาต อาชญาบัตร และประทานบัตร หรือสัมปทานนั้น ๆ

มาตรา ๙๙ ป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้หรือกฎหมาย ว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ และยังมีอายุโครงการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่า ได้รับอนุมัติจัดตั้งเป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้ถือว่าการดำเนินการเกี่ยวกับป่าชุมชนตามโครงการดังกล่าวเป็นการดำเนินการตาม แผนจัดการป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชน ตามมาตรา ๑๐๒

มาตรา ๑๐๐ ป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งโดยการสนับสนุนของกรมป่าไม้และอยู่ใน พื้นที่อื่นของรัฐ และยังมีอายุโครงการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าได้รับ อนุมัติจัดตั้งเป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้ถือว่าการดำเนินการเกี่ยวกับป่าชุมชนตามโครงการดังกล่าวเป็นการดำเนินการตาม แผนจัดการป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชน ตามมาตรา ๑๐๒

การดำเนินการต่อป่าชุมชนตามวรรคหนึ่งซึ่งหน่วยงานของรัฐที่ปกครองดูแลพื้นที่ ไม่ยินยอมให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชนต่อไป ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนด

มาตรา ๑๐๑ ให้สมาชิกป่าชุมชนและคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชน ตามมาตรา ๙๙ และมาตรา ๑๐๐ เป็นสมาชิกป่าชุมชนและคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนตาม มาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะครบวาระการดำรงตำแหน่งสำหรับกรณีของคณะกรรมการ จัดการป่าชุมชน หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในระเบียบที่ออกตามความ ในมาตรา ๔๒ วรรคสอง

มาตรา ๑๐๒ ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนตามมาตรา ๙๙ และมาตรา ๑๐๐ เสนอแผนจัดการป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเพื่อพิจารณาอนุมัติตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในสองปีนับแต่วันที่ระเบียบว่าด้วยการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชนตามมาตรา ๑๗ มีผลใช้บังคับ หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ป่าชุมชนนั้นเป็นอันถูกเพิกถอนโดยทันที และให้อธิบดีกรมป่าไม้ประกาศผลการเพิกถอนป่าชุมชนนั้นในราชกิจจานุเบกษาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ป่าชุมชนนั้นถูกเพิกถอน

มาตรา ๑๐๓ ในกรณีที่ป่าชุมชนตามมาตรา ๙๙ และมาตรา ๑๐๐ อยู่ในพื้นที่ป่าหรือพื้นที่อื่นของรัฐก่อนวันที่จะมีการประกาศให้พื้นที่นั้นเป็นเขตป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติหรือกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ให้ป่าชุมชนนั้นเป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ และมีให้นำกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติหรือกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่ามาใช้บังคับในพื้นที่ป่าชุมชน เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๐๔ การดำเนินการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะหสรูป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... ต่อ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะหสรูป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้ชุมชนได้ร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ
บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ
อย่างสมดุลและยั่งยืนในรูปแบบของป่าชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการป่าชุมชนและได้ประโยชน์
จากป่าชุมชน อันจะส่งผลให้ชุมชนดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย
ทางชีวภาพของประเทศให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... แบ่งออกเป็น ๘ หมวด จำนวน ๑๐๔ มาตรา
ดังนี้

หมวด ๑ บททั่วไป (ร่างมาตรา ๒ ถึงร่างมาตรา ๘)

หมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๙ ถึงร่างมาตรา ๒๒)

หมวด ๓ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด (ร่างมาตรา ๒๓ ถึงร่างมาตรา ๓๐)

หมวด ๔ การจัดตั้งป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๓๑ ถึงร่างมาตรา ๔๑)

หมวด ๕ การจัดการป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๔๒ ถึงร่างมาตรา ๖๒)

หมวด ๖ การควบคุมดูแลป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๖๓ ถึงร่างมาตรา ๗๗)

หมวด ๗ การเพิกถอนป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๗๘ ถึงร่างมาตรา ๘๑)

หมวด ๘ บทกำหนดโทษ (ร่างมาตรา ๘๒ ถึงร่างมาตรา ๘๕)

บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๘๖ ถึงร่างมาตรา ๑๐๔)

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

๒.๑ วันใช้บังคับกฎหมาย

กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติในหมวด ๔ ถึงหมวด ๘ และมาตรา ๘๗ ถึงมาตรา ๑๐๓
ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อให้
คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนสามารถขับเคลื่อนกลไกตามร่างพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนได้

๒.๒ เจตนารมณ์ในการตรากฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัตินี้มุ่งหมายให้บุคคลและชุมชนได้ประโยชน์จากป่าชุมชน เกิดเจตคติในการดูแลรักษาและจัดการป่าชุมชนร่วมกับรัฐ เพื่อป้องกันการตัดไม้โดยผิดกฎหมาย และการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพในป่าให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และคงอยู่เป็นมรดกทางธรรมชาติของประเทศและของมนุษยชาติสืบไป และมุ่งหมายเพื่อกำหนดสาระแห่งสิทธิของบุคคลและชุมชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา ตลอดจนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติรับรอง (ร่างมาตรา ๓)

๒.๓ บทนิยาม

กำหนดบทนิยามเพื่ออธิบายความหมายของถ้อยคำที่มีลักษณะเฉพาะ และเป็นการย่อคำที่ใช้ในกฎหมาย โดยกำหนดนิยามคำว่า “ป่าชุมชน” หมายความว่า ป่านอกเขต ป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่อื่นของรัฐนอกเขตป่าอนุรักษ์ที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชน โดยชุมชน ร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา ตลอดจนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดนิยามคำว่า “ชุมชน” “สมาชิกป่าชุมชน” “เครือข่ายป่าชุมชน” และ “องค์กรภาคประชาสังคม” ให้มีความชัดเจน รวมทั้งกำหนดนิยามของถ้อยคำอื่น ๆ ที่มีความหมายเฉพาะและจำเป็นต้องใช้ในพระราชบัญญัตินี้ให้มีความชัดเจนและครบถ้วน เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมาย (ร่างมาตรา ๔)

๒.๔ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวง และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕)

๒.๕ บททั่วไป (หมวด ๑)

(๑) วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งป่าชุมชน

กำหนดให้ชุมชนสามารถร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา ตลอดจนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืนได้ในรูปแบบของป่าชุมชน ทั้งนี้ การจัดตั้งป่าชุมชนต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- ๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ
- ๒) การฟื้นฟูพื้นที่ป่าในเขตป่าชุมชนโดยการปลูกป่าทดแทน
- ๓) การเสริมสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนในการจัดการป่าชุมชน
- ๔) การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน
- ๕) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน (ร่างมาตรา ๖)

(๒) การบังคับใช้กฎหมายภายหลังจัดตั้งป่าชุมชน

กำหนดให้การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าหรือพื้นที่อื่นของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงเขตหรือเพิกถอนพื้นที่ป่า หรือเปลี่ยนแปลงสถานะหรือถอนสภาพพื้นที่อื่นของรัฐที่นำมาจัดตั้งเป็นป่าชุมชน และมีให้นำกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติมาใช้บังคับ) เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีการเพิกถอนป่าชุมชน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายหลายฉบับในพื้นที่เดียวกัน โดยให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนดระเบียบการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชนโดยคำนึงถึงกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ ก่อนจัดตั้งเป็นป่าชุมชน และการใช้ประโยชน์ของชุมชนด้วย ซึ่งเป็นการนำสาระสำคัญตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติมากำหนดไว้ในระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด และให้การปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์ในป่า และพื้นที่อื่นของรัฐที่นำมาจัดตั้งป่าชุมชนเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนดังกล่าว เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น (ร่างมาตรา ๗)

(๓) การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐ

กำหนดให้การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐเป็นไปตามที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกา โดยพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน และเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งป่าชุมชน การจัดการป่าชุมชน การควบคุมดูแลป่าชุมชน การเพิกถอนป่าชุมชน และการอื่นที่จำเป็น (ร่างมาตรา ๘)

๒.๖ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน (หมวด ๒)

กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่งซึ่งมาจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ที่อาจมีการนำพื้นที่ของหน่วยงานดังกล่าวมาจัดตั้งป่าชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้ได้รับการสรรหาจากกลุ่มผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือมนุษยศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์ กลุ่มผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม และกลุ่มผู้แทนประชาชนระดับจังหวัด จำนวนไม่เกินแปดคน โดยมีอธิบดีกรมป่าไม้เป็นกรรมการและเลขานุการ (ร่างมาตรา ๙)

คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนป่าชุมชนและเครือข่ายป่าชุมชน หรือพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับป่าชุมชนตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการทางการเงิน การคลัง หรือมาตรการอื่น เพื่อสนับสนุนการดำเนินการจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เสนอแนะในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งพิจารณาอุทธรณ์คดีเกี่ยวกับการขอจัดตั้งหรือเพิกถอนป่าชุมชน พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดที่สั่งการให้บุคคลกระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ และพิจารณาความเห็นของอธิบดีกรมป่าไม้ที่ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเกี่ยวกับการกระทำหรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ตามคำขอของอธิบดีกรมป่าไม้ (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๗ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด (หมวด ๓)

โดยที่ประเทศไทยไม่ได้มีพื้นที่ป่าที่จะนำมาจัดตั้งป่าชุมชนได้ในทุกจังหวัด ดังนั้น เพื่อมิให้มีการตั้งคณะกรรมการมากเกินไปจนสอดคล้องกับแนวทางที่มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติไว้ จึงได้กำหนดให้มีคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเฉพาะในจังหวัดที่มีคำขอจัดตั้งป่าชุมชนหรือมีการจัดตั้งป่าชุมชน โดยคณะกรรมการ

ดังกล่าวประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ และกรรมการโดยตำแหน่งที่มาจากหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ป่าชุมชนตั้งอยู่ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่จัดตั้งป่าชุมชนซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดนั้นซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง ประธานเครือข่ายป่าชุมชนระดับจังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง จากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือมนุษยศาสตร์หรือสังคมศาสตร์ ผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม และผู้แทน คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในจังหวัด ตามบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนให้ความเห็นชอบ โดยมีข้าราชการของกรมป่าไม้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเป็นเลขานุการ (ร่างมาตรา ๒๓ และร่างมาตรา ๒๕) คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาเกี่ยวกับการขอจัดตั้งป่าชุมชน การขยายเขตป่าชุมชน หรือการเพิกถอนป่าชุมชนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน รวมถึงขยายเวลาในการพิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชน อนุมัติแผนจัดการป่าชุมชน พิจารณาให้ความเห็นชอบ ข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน มีมติให้กรรมการจัดการป่าชุมชนพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ แต่งตั้งและถอดถอนเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน รวมทั้งให้คำแนะนำปรึกษา ความช่วยเหลือ และควบคุมดูแล การจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ตลอดจนตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การจัดการป่าชุมชนในจังหวัด และจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนเพื่อทราบ (ร่างมาตรา ๒๖)

สำหรับการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนนั้น ได้กำหนดให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนจากสมาชิกป่าชุมชนที่ได้รับการเสนอชื่อ โดยคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ทั้งนี้ สมาชิกป่าชุมชนที่จะเป็นเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนต้องมีอายุ ไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด และในกรณีมีความจำเป็นเพื่อช่วยควบคุมดูแลป่าชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน หรือเพื่อคุ้มครองป้องกันมิให้มีการบุกรุกหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อันเป็นที่ตั้งของป่าชุมชน เป็นเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนด้วยก็ได้ อย่างไรก็ตาม หากเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจถอดถอนเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนได้ (ร่างมาตรา ๒๗ ถึงร่างมาตรา ๓๐)

๒.๘ การจัดตั้งป่าชุมชน (หมวด ๔)

กำหนดให้ชุมชนในท้องที่ที่อยู่ในอาณาเขตเดียวกันกับพื้นที่ป่าซึ่งอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์ และมีความสามารถดูแลรักษาป่านั้นได้ สามารถยื่นขอจัดตั้งป่าชุมชนได้ โดยให้บุคคลในชุมชนนั้นซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไปและมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ป่าที่ขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชนไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันที่ยื่นคำขอ จำนวนตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไปร่วมกันตั้งตัวแทนเป็นหนังสือเพื่อยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีที่จังหวัดนั้นยังไม่มีคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด แต่หากจังหวัดนั้นมีคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแล้ว ให้ยื่นต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดนั้นมอบหมาย โดยในคำขอจัดตั้งป่าชุมชนอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ๑) วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน ๒) รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน ๓) รายชื่อ

คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนซึ่งเลือกตั้งจากผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน ๔) ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขป สภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน และแผนที่สังเขปแสดงอาณาเขตและเขตติดต่อ ๕) แผนจัดการป่าชุมชน และ ๖) รายการอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอจัดตั้งป่าชุมชนและการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด (ร่างมาตรา ๓๒ และร่างมาตรา ๓๓)

สำหรับการพิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ที่อธิบดีกรมป่าไม้มอบหมายตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชนและเอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขอให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ กรณีที่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนและเอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือจัดส่งเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอจัดตั้งป่าชุมชนหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในระยะเวลาที่สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่กำหนด ให้ถือว่าคำขอจัดตั้งป่าชุมชนนั้นเป็นอันยกเลิกนับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนทราบ (ร่างมาตรา ๓๔)

(๒) เมื่อคำขอจัดตั้งป่าชุมชนและเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ตรวจสอบและรังวัดพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมทั้งจัดทำแผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชนที่ขอจัดตั้งให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน และปิดประกาศคำขอจัดตั้งป่าชุมชนพร้อมทั้งแผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชนที่ขอจัดตั้งไว้ในที่เปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด และที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ที่พื้นที่ป่าที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนตั้งอยู่ หรือสถานที่อื่นหรือเผยแพร่โดยวิธีการอื่นตามที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเห็นสมควร เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน (ร่างมาตรา ๓๕) เพื่อให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลใดไม่ว่าจะอยู่ในท้องที่อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดตั้งเป็นป่าชุมชนนั้นหรือไม่ มีสิทธิทำหนังสือแสดงข้อคัดค้านการขอจัดตั้งป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดภายในระยะเวลาปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอจัดตั้งป่าชุมชน และในกรณีที่ระยะเวลาการปิดประกาศหรือเผยแพร่ดังกล่าวมิได้ครบกำหนดในวันเดียวกัน ให้นับจากวันที่ครบกำหนดหลังสุดเป็นเกณฑ์ (ร่างมาตรา ๓๖)

(๓) เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่พิจารณาข้อคัดค้านการจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๓๖ และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชน แผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชน และความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดตั้งป่าชุมชนนั้น เสนอคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาการปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอจัดตั้งป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๓๗) และให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชน แผนจัดการป่าชุมชน และรายงานผลการตรวจสอบ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการตรวจสอบจากสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่าแผนจัดการป่าชุมชนไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแก้ไขแผนจัดการป่าชุมชนให้แล้วเสร็จภายใน

สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากดำเนินการได้แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว ให้ถือเป็นเงื่อนไขที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจะไม่พิจารณาอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ (ร่างมาตรา ๓๘)

(๔) เมื่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชน และมีมติเป็นอย่างใดแล้ว ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีหนังสือแจ้งมติให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน ผู้มีหนังสือคัดค้าน และอธิบดีกรมป่าไม้ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติ โดยผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนหรือผู้มีหนังสือคัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์มติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดต่อคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติ และหากอธิบดีกรมป่าไม้ไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ให้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนพิจารณาภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติ และให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนพิจารณาอุทธรณ์หรือความเห็นของอธิบดีกรมป่าไม้ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์หรือความเห็นของอธิบดีกรมป่าไม้ โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนให้เป็นที่สุด และให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓๙)

(๕) ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติอนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนและให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ โดยอธิบดีเห็นด้วยกับมติดังกล่าว และไม่มีผู้ใดอุทธรณ์จนพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ หรือในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนพิจารณาความเห็นที่ได้รับจากอธิบดีกรมป่าไม้หรือพิจารณาอุทธรณ์คำขอจัดตั้งป่าชุมชนแล้วมีคำวินิจฉัยให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ ให้อธิบดีกรมป่าไม้ประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชนในราชกิจจานุเบกษา โดยประกาศดังกล่าวให้มีสาระสำคัญตามที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน และมีแผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชนนั้นแนบท้ายประกาศด้วย ทั้งนี้ ป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติจัดตั้งตามพระราชบัญญัตินี้เป็นป่าชุมชนที่ไม่มีอายุโครงการ โดยจะคงอยู่ต่อไปจนกว่าจะมีการเพิกถอนป่าชุมชนนั้น (ร่างมาตรา ๔๐)

(๖) ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าแห่งเดียวกันมากกว่าหนึ่งคำขอ โดยมีพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนซ้อนกันไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในระหว่างการพิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชนของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ แล้วแต่กรณี คัดคำขอจัดตั้งป่าชุมชนที่มีพื้นที่ซ้อนกันนั้นให้แก่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนทุกคำขอ เพื่อให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนดังกล่าวทำความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน องค์ประกอบของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน แผนจัดการป่าชุมชน และรายละเอียดต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในคำขอจัดตั้งป่าชุมชน และเริ่มต้นกระบวนการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนใหม่ต่อไป (ร่างมาตรา ๔๑)

๒.๙ การจัดการป่าชุมชน (หมวด ๕)

(๑) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

กำหนดให้ผู้มีรายชื่อเป็นคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนตามที่ปรากฏในคำขอจัดตั้งป่าชุมชนเป็นคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเมื่อได้ประกาศการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ทั้งนี้ ประเภท คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของกรรมการจัดการป่าชุมชน การเลือกตั้งคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน องค์ประกอบและจำนวนกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการดำรงตำแหน่งแทนกรรมการจัดการป่าชุมชนที่พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด (ร่างมาตรา ๔๒)

และให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนร่วมกับปิตสมาชิกป่าชุมชนจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของป่าชุมชนและแผนจัดการป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด (ร่างมาตรา ๔๓) และมีหน้าที่และอำนาจในการร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าชุมชน ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน หลักเกณฑ์การรับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชน และการจัดการทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน ดูแลรักษาป่าชุมชน บำรุงและฟื้นฟูป่าชุมชน ส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ป่าชุมชน ดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและจัดทำบัญชีทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน ดูแลให้สมาชิกป่าชุมชนปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งสั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนออกจากป่าชุมชน หรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ ในเขตป่าชุมชน และไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมเมื่อเกิดความขัดแย้งในการจัดการป่าชุมชน ตลอดจนช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่มีการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๔๔)

ในกรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนหรือกรรมการจัดการป่าชุมชนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจมีมติให้กรรมการจัดการป่าชุมชนดังกล่าวพ้นจากการเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชนได้ และมีให้ผู้นั้นกลับมาเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชนอีก (ร่างมาตรา ๔๔ วรรคสาม)

(๒) สมาชิกป่าชุมชน

กำหนดให้ผู้มีรายชื่อเป็นสมาชิกป่าชุมชนตามที่ปรากฏในคำขอจัดตั้งป่าชุมชนเป็นสมาชิกป่าชุมชนเมื่อได้ประกาศการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ทั้งนี้ ประเภท คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของสมาชิกป่าชุมชน และการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสมาชิกป่าชุมชน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด (ร่างมาตรา ๔๖) และสมาชิกป่าชุมชนมีหน้าที่ในการดูแลรักษาป่าชุมชน ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และแผนจัดการป่าชุมชน ร่วมมือกับทางราชการในการดูแลรักษาป่าชุมชน สัตว์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน และร่วมมือกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง) รวมทั้งให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๔๙)

ในกรณีที่สมาชิกป่าชุมชนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจมีมติให้สมาชิกป่าชุมชนผู้นั้นพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชนได้ (ร่างมาตรา ๔๕ วรรคสอง)

(๓) แผนจัดการป่าชุมชน

แผนจัดการป่าชุมชนเป็นแผนซึ่งชุมชนต้องจัดทำขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงวิธีดำเนินการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา หรือควบคุมดูแลสภาวะแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างยั่งยืนในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์และ

บริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ในเขตป่าชุมชน โดยแผนจัดการป่าชุมชนมีอายุการใช้บังคับเป็นเวลาห้าปี และเมื่อครบกำหนดห้าปีแล้ว ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเสนอแผนจัดการป่าชุมชนใหม่ เพื่อให้ชุมชนได้ทบทวนแผนจัดการป่าชุมชน โดยกำหนดให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนต้องเสนอแผนจัดการป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาอนุมัติก่อนแผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุไม่น้อยกว่าหกเดือน หรือในระหว่างที่แผนจัดการป่าชุมชนยังไม่หมดอายุ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนประสงค์จะปรับปรุงแผนจัดการป่าชุมชนก็สามารถกระทำได้ โดยให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเสนอแผนจัดการป่าชุมชนที่ปรับปรุงแล้วต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาอนุมัติ ซึ่งในการพิจารณาแผนจัดการป่าชุมชน หากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเห็นว่าแผนจัดการป่าชุมชนที่เสนอนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้แจ้งคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเพื่อแก้ไขแผนจัดการป่าชุมชนดังกล่าวภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด และเมื่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติ แผนจัดการป่าชุมชนใหม่หรือแผนจัดการป่าชุมชนที่ปรับปรุงแล้วให้นำแผนจัดการป่าชุมชนนั้นมาใช้บังคับถัดจากวันที่แผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุลง หรือในวันที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดยังไม่อนุมัติ แผนจัดการป่าชุมชนใหม่จนแผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุลงให้นำแผนจัดการป่าชุมชนเดิมมาใช้ต่อไปจนกว่าจะมีการอนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนใหม่ (ร่างมาตรา ๔๖ และร่างมาตรา ๔๗)

ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดไม่อนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนใหม่ ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีสิทธิอุทธรณ์ได้ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและรองรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชน โดยให้นำส่วนที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์ และการพิจารณาอุทธรณ์คำขอจัดตั้งป่าชุมชนมาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๔๖ วรรคสี่)

(๔) การเปลี่ยนแปลงเขตป่าชุมชน และการเพิกถอนเขตป่าชุมชน

คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนอาจขอขยายเขตป่าชุมชน หรือขอให้เพิกถอนป่าชุมชนทั้งหมดหรือบางส่วนในกรณีที่มีเหตุอันสมควรได้ โดยต้องแสดงเหตุผล และรายละเอียดที่ชัดเจน ยื่นต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่ หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดนั้นมอบหมาย และให้นำกระบวนการพิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชนมาใช้บังคับแก่กระบวนการพิจารณาคำขอขยายเขตป่าชุมชนโดยอนุโลม

สำหรับกรณีการขอเพิกถอนป่าชุมชนบางส่วนนั้น เมื่ออธิบดีกรมป่าไม้มีคำสั่งให้เพิกถอนป่าชุมชนบางส่วนแล้ว ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนปรับปรุงแผนจัดการป่าชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับพื้นที่ของป่าชุมชนที่ลดลง และเสนอคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาอนุมัติภายในหกสิบวันนับแต่วันที่อธิบดีกรมป่าไม้มีคำสั่งดังกล่าว (ร่างมาตรา ๔๘)

(๕) การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน

กำหนดให้สมาชิกป่าชุมชนมีสิทธิเข้าป่าชุมชนเพื่อ ๑) พักผ่อนหย่อนใจ ๒) เก็บหาของป่า ๓) ใช้ประโยชน์จากไม้ในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ โดยต้องไม่เป็นการใช้ประโยชน์จากไม้ทรงคุณค่าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และให้ทำได้ตามความจำเป็นเพียงเฉพาะเพื่อใช้สอยในครัวเรือนของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะภายในชุมชนนั้น และ ๔) ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอื่นในป่าชุมชนตามความจำเป็นต่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะภายในชุมชนนั้น ทั้งนี้ การใช้สิทธิดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับ

แผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติ และเป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืน ไม่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด และในกรณีมีความจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากไม้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในป่าชุมชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายอันเนื่องมาจากประสบเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นเพื่อช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด นอกจากนี้ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนและสมาชิกป่าชุมชนอาจใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชนได้ แต่ห้ามมิให้กระทำการใด ๆ ที่เป็นการเสื่อมสภาพแก่ป่าชุมชน หรือทำให้เสียหายหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือกระทำการอื่นใดตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด (ร่างมาตรา ๕๐ ร่างมาตรา ๕๑ และร่างมาตรา ๕๒)

สำหรับบุคคลที่มีใช้สมาชิกป่าชุมชนมีสิทธิเข้าป่าชุมชนเพื่อการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พักผ่อนหย่อนใจ และเก็บหาของป่าได้เฉพาะเท่าที่ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนกำหนด (ร่างมาตรา ๕๓) และอาจต้องเสียค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการจากการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนตามอัตราที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด (ร่างมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง)

อนึ่ง บรรดาไม้และของป่าที่ได้จากป่าชุมชนตามแผนจัดการป่าชุมชน หรือตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ค่าภาคหลวง หรือค่าใช้จ่ายในการบำรุงป่า (ร่างมาตรา ๕๔)

(๖) การจัดการทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน

ทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน ได้แก่ เงินและทรัพย์สินที่ได้มาเพื่อใช้ในการจัดการป่าชุมชน ไม้ที่สมาชิกป่าชุมชนร่วมกันปลูกในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ และทรัพย์สินที่สมาชิกป่าชุมชนร่วมกันจัดทำในการจัดการป่าชุมชน โดยทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนในส่วนที่เป็นเงินนั้นมาจาก ๑) ค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการจากบุคคลที่มีใช้สมาชิกป่าชุมชนเนื่องในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ๒) เงินค่าปรับที่ได้รับตามพระราชบัญญัตินี้อันเกิดจากการกระทำความผิดในป่าชุมชน โดยให้หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการป่าชุมชนนั้นเป็นจำนวนร้อยละห้าสิบของเงินค่าปรับดังกล่าว ๓) เงินที่มีผู้บริจาคให้ ๔) เงินสนับสนุนจากรัฐบาล และ ๕) เงินรายได้อื่น ๆ (ร่างมาตรา ๕๕ และร่างมาตรา ๕๖) โดยคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนโดยมติของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของกรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีอำนาจทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนได้ และอาจจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้กรรมการคนใดคนหนึ่งดำเนินการดังกล่าวแทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนก็ได้ (ร่างมาตรา ๕๗)

(๗) การฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน

กำหนดให้กรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกรณีที่มีผู้กระทำการหรือละเว้นกระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ก็ตาม และก่อให้เกิดความเสียหายแก่สัตว์ พืช ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน หรือก่อความเสียหายแก่สมาชิกป่าชุมชนในการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชน ให้กรมป่าไม้หรือคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจฟ้องเรียกค่าสินไหม

ทดแทนได้ (ร่างมาตรา ๕๘ และร่างมาตรา ๕๙) ~~(๕๙)~~ การดำเนินคดี คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน อาจขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีให้ก็ได้ และให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง (ร่างมาตรา ๖๐) ทั้งนี้ การฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวไม่เป็นการลบล้างหรือจำกัดหน้าที่และความรับผิดชอบที่บุคคลมีอยู่ตามบทบัญญัติของกฎหมายอื่น และไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายอื่นที่จะดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตน (ร่างมาตรา ๖๒)

ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมิได้ดำเนินการฟ้องร้อง ให้อธิบดีกรมป่าไม้มีอำนาจส่งเรื่องให้พนักงาน อัยการฟ้องร้องคดีดังกล่าวเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายเพื่อจ่ายให้เป็นทรัพย์สิน ส่วนกลางของป่าชุมชนนั้นได้ (ร่างมาตรา ๖๑)

๒.๑๐ การควบคุมดูแลป่าชุมชน (หมวด ๖)

(๑) การควบคุมดูแลพื้นที่ป่าชุมชน

กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดทั้งที่เป็นสมาชิกป่าชุมชนและไม่เป็นสมาชิก ป่าชุมชน ๑) ยึดถือ ครอบครอง หรือใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกิน ๒) ก่อสร้าง แผล่ถาง เผาป่า ขุดหาแร่ ล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพ ป่าชุมชน เว้นแต่เป็นการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ กรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ตามแผนจัดการป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ๓) ใช้ประโยชน์จากไม้ เว้นแต่เป็นการใช้ประโยชน์จากไม้ที่มีไม้ทรงคุณค่าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ที่ทำในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์และทำตามความจำเป็นเพียงเฉพาะเพื่อใช้สอยในครัวเรือนของ สมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะภายในชุมชนนั้น หรือมีความจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จาก ไม้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในป่าชุมชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายอันเนื่องมาจากประสบเหตุ ภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นเพื่อช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ และได้รับอนุญาตเป็นหนังสือ จากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ๔) ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง เว้นแต่เป็นการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง ที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษาป่าชุมชน บำรุงและฟื้นฟูป่าชุมชน ส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เช่น การสร้างหอดูไฟป่า ฝายชะลอน้ำ ที่พักลาดตระเวน หรือศาลาเรียนรู้ ทั้งนี้ สิ่งปลูกสร้างดังกล่าวต้องมีลักษณะกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ไม่เป็นการทำลาย สภาพธรรมชาติเดิม และต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดก่อน (ร่างมาตรา ๖๓) และกำหนดให้บุคคลที่จะเข้าไปศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชน ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด แต่ถ้าเป็นกรณีที่กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงาน เจ้าหน้าที่ เข้าไปดำเนินการข้างต้นจะต้องแจ้งให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบ และรายงานผลการศึกษาดังกล่าวให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบด้วย ทั้งนี้ ห้ามมิให้ นำทรัพยากรชีวภาพออกจากป่าชุมชน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชน ประจำจังหวัด (ร่างมาตรา ๖๖)

นอกจากนี้ ได้กำหนดให้ในกรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน หรือข้อบังคับของคณะกรรมการ จัดการป่าชุมชน ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งการให้คณะกรรมการจัดการ

ป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนดังกล่าว กระทำการ หรือดเว้นการกระทำใด ๆ ตามความเหมาะสม โดยคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน ผู้ได้รับคำสั่งดังกล่าวต้องปฏิบัติตามคำสั่งภายใน ระยะเวลาที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด และในกรณีที่ผู้ได้รับคำสั่งนั้นไม่เห็นด้วย กับคำสั่ง ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง โดยให้นำกระบวนการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำขอจัดตั้งป่าชุมชนมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชน ประจำจังหวัด เว้นแต่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน จะสั่งเป็นอย่างอื่น และการดำเนินการของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดดังกล่าวไม่กระทบสิทธิ กรรมป่าไม้ที่จะดำเนินคดีกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๗๔) และในกรณีที่มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้อันเป็นเหตุให้มี สิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือมีสิ่งอื่นใดในป่าชุมชน ได้กำหนดให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการฝ่าฝืนทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดนั้นออกไปจากป่าชุมชน หรือกระทำการใด ๆ ตามควรแก่กรณีภายในเวลาที่กำหนด หากผู้กระทำการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ดังกล่าว หรือในกรณีที่ต้องดำเนินการเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน คณะกรรมการ ป่าชุมชนประจำจังหวัดจะทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดนั้น หรือกระทำการใด ๆ ตามควรแก่กรณีเสียเองก็ได้ โดยผู้กระทำการฝ่าฝืนมีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ ยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกระทำการ เสียเอง (ร่างมาตรา ๗๗)

(๒) เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน

กำหนดให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนมีหน้าที่ ๑) ตรวจสอบพื้นที่และตรวจตรา ดูแลการดำเนินการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนของสมาชิกป่าชุมชนและบุคคลที่มีใช้ สมาชิกป่าชุมชน และการดำเนินกิจการต่าง ๆ ในป่าชุมชน ๒) แนะนำ ให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึก แก่บุคคลในชุมชนและบุคคลที่อยู่รอบพื้นที่ป่าชุมชนในการดูแลรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในป่าชุมชน รวมทั้งรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น ๓) ป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน ๔) สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ จัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และ ๕) รายงานคณะกรรมการป่าชุมชนประจำ จังหวัดเมื่อปรากฏว่ามีกรณีจะต้องเพิกถอนป่าชุมชนทั้งหมดหรือบางส่วน (ร่างมาตรา ๖๔) นอกจากนี้ หากเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนพบผู้กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน หรือข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และไม่อาจเรียกประชุมคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนได้ทัน ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นกระทำการ หรือดเว้นการกระทำใด ๆ ในป่าชุมชนได้ หากผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้น ออกจากป่าชุมชนและให้รายงานให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และคณะกรรมการป่าชุมชน ประจำจังหวัดทราบโดยมิชักช้า (ร่างมาตรา ๖๕)

กำหนดให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย (ร่างมาตรา ๗๑ และร่างมาตรา ๗๒)

(๓) พนักงานเจ้าหน้าที่

กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ๑) เข้าไปในป่าชุมชนเพื่อตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับป่าชุมชน และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และในกรณีที่พบว่าคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รายงานผลต่ออธิบดีกรมป่าไม้โดยมิชักช้า ๒) สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกจากป่าชุมชน หรือให้งดเว้นการกระทำใด ๆ ในป่าชุมชน ๓) ค้นบุคคลหรือยานพาหนะ และ ๔) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ใช้หรือได้มาจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและดำเนินคดี (ร่างมาตรา ๖๗)

สำหรับทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ นั้น ถ้าปรากฏว่า ๑) พนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือศาลไม่พิพากษาให้ริบและผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ขอรับคืนภายในสองปีนับแต่วันที่มิได้คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือวันที่ศาลพิพากษาถึงที่สุด ๒) ในขณะที่ยึดไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองและไม่มีผู้ใดมาแสดงตนเป็นเจ้าของเพื่อขอรับคืนภายในสองปีนับแต่วันยึด หรือ ๓) ผู้ต้องหาหรือจำเลยถึงแก่ความตาย และทายาทของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นถึงแก่ความตาย ให้ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดนั้นตกเป็นของแผ่นดิน และนำไปดำเนินการตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง และในกรณีที่พนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือศาลไม่พิพากษาให้ริบทรัพย์สินที่อายัดไว้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการอายัดทรัพย์สินนั้น โดยมิชักช้า (ร่างมาตรา ๖๘)

อนึ่ง ในกรณีทรัพย์สินที่ยึดไว้มีสภาพเป็นของสดของเสียได้ หรือในกรณีที่การเก็บรักษาไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหาย หรือจะเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาเกินค่าแห่งสิ่งของนั้น หรือจะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ให้ดำเนินการตามควรแก่กรณีตามวิธีการที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดก็ได้ (ร่างมาตรา ๗๐)

นอกจากนี้ ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย (ร่างมาตรา ๗๑ ร่างมาตรา ๗๒ และร่างมาตรา ๗๓)

(๔) อธิบดีกรมป่าไม้

กำหนดให้อธิบดีกรมป่าไม้มีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริมสนับสนุนและติดตามดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และอาจสั่งให้กรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดได้ รวมทั้งอาจขอให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกระทำการหรือยับยั้งกระทำการใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายหรือมติของคณะรัฐมนตรี และระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๗๕ และร่างมาตรา ๗๖)

๒.๑๑ การเพิกถอนป่าชุมชน (หมวด ๗)

กำหนดให้อธิบดีกรมป่าไม้มีอำนาจสั่งเพิกถอนป่าชุมชนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนได้ ในกรณีดังต่อไปนี้ ๑) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนขอให้เพิกถอนป่าชุมชน ๒) เมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือได้รับรายงานจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรืออธิบดีกรมป่าไม้พบว่า คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทอดทิ้งไม่จัดการฟื้นฟูป่าชุมชนนั้นต่อไป หรือคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ อันจะเป็นเหตุให้ป่าชุมชนได้รับความเสียหาย หรือมีเหตุไม่ควรไว้วางใจให้จัดการป่าชุมชนต่อไป และ ๓) เมื่อมีเหตุผลความจำเป็นทางด้านกิจการเพื่อความมั่นคงของประเทศโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่ออธิบดีกรมป่าไม้มีคำสั่งเพิกถอนป่าชุมชนแล้ว ให้แจ้งคำสั่งดังกล่าวเป็นหนังสือให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิคำสั่ง และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนป่าชุมชนต่อคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งจากอธิบดีกรมป่าไม้ โดยให้นำส่วนที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำขอจัดตั้งป่าชุมชนมาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่) อย่างไรก็ตาม โดยที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีหน้าที่ในการจัดการดูแลรักษาป่าชุมชนให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน การที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทอดทิ้งไม่จัดการฟื้นฟูป่าชุมชน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ อันจะเป็นเหตุให้ป่าชุมชนได้รับความเสียหาย หรือมีเหตุไม่ควรไว้วางใจให้จัดการป่าชุมชนต่อไป จนถูกเพิกถอนป่าชุมชนนั้น เป็นกรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนบกพร่องในหน้าที่ จึงไม่สมควรที่จะเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชนอีกต่อไป ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงได้กำหนดให้กรณีที่มีการเพิกถอนป่าชุมชนเพราะเหตุตาม ๒) ห้ามมิให้กรรมการจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนนั้นกลับมาเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ อีก (ร่างมาตรา ๗๘ วรรคห้า)

กำหนดให้การเพิกถอนป่าชุมชนมีผลเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และในกรณีที่เป็นการเพิกถอนป่าชุมชนบางส่วนให้มีแผนที่แสดงแนวเขตที่เปลี่ยนแปลงแนบท้ายประกาศด้วย (ร่างมาตรา ๗๘ วรรคหก) ทั้งนี้ ป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนแล้วอาจมีการขอจัดตั้งป่าชุมชนใหม่อีกได้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด และให้นำความในหมวด ๔ การจัดตั้งป่าชุมชน มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๘๑)

ในกรณีที่มีการเพิกถอนป่าชุมชนทั้งหมด ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนต้องตรวจสอบทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและชำระหนี้ที่ค้างอยู่หรือบังคับตามสิทธิเรียกร้องที่มีอยู่ให้เสร็จสิ้น และรายงานผลต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ประกาศการเพิกถอนป่าชุมชนในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๗๙) และถ้าทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนนั้นเป็นไม้หรือสิ่งหามทรัพย์ ให้ตกเป็นของแผ่นดินและให้กรมป่าไม้จัดการตามระเบียบที่กรมป่าไม้กำหนด ถ้าเป็นสิ่งหามทรัพย์ให้ตกเป็นของกรมป่าไม้หรือมอบให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนอื่นเพื่อใช้ในการจัดการป่าชุมชนตามที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด (ร่างมาตรา ๘๐)

๒.๑๒ บทกำหนดโทษ

โดยที่ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม

และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุล(๔๕)ยั่งยืน และเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ในส่วนของบทกำหนดโทษจึงแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑) โทษทางปกครอง และ ๒) โทษทางอาญา โดยการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่กระทบ ต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง จะกำหนดให้ผู้กระทำการนั้น ต้องรับโทษทางปกครอง แต่หากการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง และมีผลกระทบต่อส่วนรวม จะกำหนดให้ผู้กระทำการนั้นต้องรับโทษทางอาญา

(๑) โทษทางปกครอง

กำหนดโทษปรับทางปกครองในกรณีดังต่อไปนี้

๑) ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน และระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย ป่าชุมชนเกี่ยวกับการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ประโยชน์จากไม้ และใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๘๒ และร่างมาตรา ๘๓)

๒) ผู้ที่ไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารตามคำสั่งของคณะกรรมการ นโยบายป่าชุมชนหรือคณะอนุกรรมการโดยไม่มีเหตุอันสมควร (ร่างมาตรา ๘๔)

๓) ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๘๕)

๔) ผู้ที่ทำให้เสียหาย ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายหลักเขต ป้าย หรือ เครื่องหมายอื่นที่แสดงแนวเขตป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๘๖)

๕) ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้ ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชนตามมาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ หรือมาตรา ๖๖ (ร่างมาตรา ๘๗ และร่างมาตรา ๘๘)

๖) ผู้ที่ไม่อำนวยความสะดวกแก่กรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๘๙)

๗) ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ที่สั่งการให้ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดออกไปจากป่าชุมชน หรือกระทำการใด ๆ ตามควรแก่กรณีภายในเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๙๐)

ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองตามอัตรา หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๙๑) และ ในกรณีที่การกระทำใดเป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หลายบททั้งที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น ทั้งกรณีที่มีโทษทางอาญาและโทษทางปกครอง ให้ลงโทษปรับทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ (ร่างมาตรา ๙๒)

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ชำระค่าปรับทางปกครอง ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจ ในการพิจารณาคดีอาญาเพื่อบังคับชำระค่าปรับทางปกครอง ซึ่งในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ชำระ ค่าปรับทางปกครอง แต่ผู้นั้นไม่ชำระค่าปรับทางปกครองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่

ศาลมีคำพิพากษา ให้ยึดทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชดใช้แทนค่าปรับทางปกครอง แต่มิให้นำมาตรการกักขังแทนค่าปรับมาใช้แก่ผู้นั้น และหากผู้นั้นไม่มีทรัพย์สินให้ยึดหรือทรัพย์สินที่ยึดไม่เพียงพอแก่ค่าปรับทางปกครอง ให้ศาลกำหนดมาตรการให้ผู้นั้นบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะหรือมาตรการอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร (ร่างมาตรา ๙๓)

(๒) โทษทางอาญา

กำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ที่กระทำการยึดถือ ครอบครอง หรือใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกิน หรือก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ขุดหาแร่ ถ้ำสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือกระทำได้ด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าชุมชน ใช้ประโยชน์จากไม้หรือก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากการกระทำผิดนั้นเป็นการกระทำในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์หรือกระทำแก่ไม้ทรงคุณค่าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๙๔)

ทั้งนี้ บรรดาไม้ ของป่า หรือทรัพย์สินที่ได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำผิดหรือมีไว้เพื่อใช้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะเป็ความผิดที่มีโทษทางปกครองหรือโทษทางอาญา ให้รับเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ (ร่างมาตรา ๙๕)

๒.๑๓ บทเฉพาะกาล

(๑) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับในกรณีที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งตามร่างมาตรา ๙ (๑) (๒) และ (๓) โดยให้อธิบดีกรมป่าไม้เป็นกรรมการและเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๙๖)

(๒) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดในวาระเริ่มแรกที่จังหวัดนั้นยังไม่มีป่าชุมชน โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือมนุษยศาสตร์หรือสังคมศาสตร์จำนวนไม่เกินสองคน และผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมจำนวนไม่เกินสองคน ตามบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนให้ความเห็นชอบโดยเร็ว และให้ถือว่าคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ และเมื่อมีการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๙๗)

(๓) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้ใบอนุญาต อาชญาบัตร และประทานบัตรตามกฎหมายว่าด้วยแร่ หรือสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ซึ่งได้ออกให้แก่บุคคลใดไว้แล้ว และมีผลอยู่ในเขตป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปเพียงเท่าที่กำหนดอายุใบอนุญาต อาชญาบัตร และประทานบัตร หรือสัมปทานนั้น ๆ (ร่างมาตรา ๙๘)

(๔) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้หรือกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ และป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งโดยการสนับสนุน

ของกรมป่าไม้และอยู่ในพื้นที่อื่นของรัฐ ที่ยังมีอยู่โครงการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าได้รับอนุมัติจัดตั้งเป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่าการดำเนินการเกี่ยวกับป่าชุมชนตามโครงการดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามแผนจัดการป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชนตามมาตรา ๑๐๒ ทั้งนี้ หากหน่วยงานของรัฐที่ปกครองดูแลพื้นที่อื่นของรัฐไม่ยินยอมให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชนต่อไป ให้ดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด (ร่างมาตรา ๙๙ และร่างมาตรา ๑๐๐)

(๕) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้สมาชิกป่าชุมชนและคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้หรือกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ และป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งโดยการสนับสนุนของกรมป่าไม้และอยู่ในพื้นที่อื่นของรัฐ เป็นสมาชิกป่าชุมชนและคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะครบวาระการดำรงตำแหน่งสำหรับกรณีของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๑๐๑)

(๖) กำหนดบทเฉพาะกาลให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเสนอแผนจัดการป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเพื่อพิจารณาอนุมัติตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในสองปีนับแต่วันที่ระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนว่าด้วยการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชนมีผลใช้บังคับ หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ป่าชุมชนนั้นเป็นอันถูกเพิกถอนโดยทันที (ร่างมาตรา ๑๐๒)

(๗) กำหนดให้ป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้หรือกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ และป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งโดยการสนับสนุนของกรมป่าไม้และอยู่ในพื้นที่อื่นของรัฐ ก่อนวันที่จะมีการประกาศให้พื้นที่นั้นเป็นเขตป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติหรือกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ให้ป่าชุมชนนั้นเป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ และมีให้นำกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติหรือกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่ามาใช้บังคับในพื้นที่ป่าชุมชน เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น (ร่างมาตรา ๑๐๓)

(๘) กำหนดให้การออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ (ร่างมาตรา ๑๐๔)

๓. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัตินี้มุ่งหมายให้บุคคลและชุมชนได้ประโยชน์จากป่าชุมชน และเกิดเจตคติในการดูแลรักษาและจัดการป่าชุมชนร่วมกับรัฐ รวมทั้งใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืนในรูปแบบของป่าชุมชน อันจะส่งผลให้ชุมชนช่วยกันอนุรักษ์ ดูแลรักษา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพในป่าให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และคงอยู่เป็นมรดกทางธรรมชาติของประเทศและของมนุษยชาติสืบไป

หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

ร่างพระราชบัญญัติ.....ป่าชุมชน พ.ศ.....

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ.....กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

เพื่อให้มีกฎหมายในการส่งเสริมสิทธิให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐ ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพของชาติอย่างสมดุล และยั่งยืน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าที่อยู่ใกล้ชุมชน เพื่อให้ทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่นมีความสมบูรณ์และยั่งยืน

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด

การป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดบุกรุกแผ้วถางป่าเพียงอย่างเดียว อาจทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์จากป่าระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่จะส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการในเรื่องดังกล่าวโดยตรง โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องของขอบเขต อำนาจหน้าที่ของชุมชนในการดูแลป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดบุกรุกป่า ปัญหาในเรื่องของการใช้ประโยชน์จากป่าของชุมชน รวมถึงปัญหาในการจัดทำกิจกรรมในป่าชุมชนอีกด้วย ดังนั้นร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... จึงเป็นกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องดังกล่าว

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

จากการที่กรมป่าไม้ได้มีการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ จนถึงปัจจุบัน (พฤศจิกายน ๒๕๖๑) มีการจัดตั้งไปแล้วจำนวน ๑๒,๗๕๐ หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ ๖.๔ ล้านไร่ โดยกรมป่าไม้มีเป้าหมายการจัดตั้งป่าชุมชนทั่วประเทศจำนวน ๒๑,๘๕๐ หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑๙.๑ ล้านไร่ แต่การบริหารจัดการป่าชุมชนยังไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับ ซึ่งในปัจจุบันอาศัยกฎหมายเดิมที่มีอยู่ ได้แก่ พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งเป็นการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่กระทำไปเพื่อประโยชน์ในการบำรุงป่าตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และเพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษาหรือบำรุงป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยให้ประชาชนเป็นผู้สนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่เท่านั้น ไม่ได้ให้อำนาจชุมชนในการดูแลรักษาป่าโดยตรง นอกจากนี้ยังมีชุมชนที่ประสงค์ขอจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ ของรัฐ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับระเบียบและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย ทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินการหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการขาดความคล่องตัวในการบริหารจัดการป่าชุมชน เนื่องจากคณะกรรมการป่าชุมชนซึ่งเป็นผู้บริหารจัดการป่าชุมชน ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย และการมีข้อจำกัดในการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา ไม่ครอบคลุมสิทธิชุมชนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ทำให้ชุมชนขาดแรงจูงใจในการบริหารจัดการป่าชุมชน ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ถึงความพยายามในการออกกฎหมายรองรับป่าชุมชนในเชิงนโยบายแล้ว พบว่า ประเทศไทยได้กำหนดให้เร่งรัดการออกกฎหมายรองรับป่าชุมชนตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๗

(๒๕๓๕ - ๒๕๓๙) และได้กำหนดในฉบับอื่น ๆ ต่อมาจนถึงปัจจุบัน โดยภาครัฐและภาคประชาชนได้มีความพยายามที่จะจัดทำร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... เพื่อออกเป็นกฎหมายมาเป็นระยะเวลาประมาณ ๒๕ ปี ดังนั้นเพื่อให้มีบทบัญญัติกฎหมายที่สอดคล้องกับการบริหารจัดการป่าชุมชนโดยเฉพาะ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำภารกิจนี้

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลกระทบใด

ทำให้มีข้อจำกัดในการบริหารจัดการป่าชุมชนหลายประการ เพราะยังขาดมิติการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม รวมทั้งยังมิได้ส่งเสริมแนวคิดคนกับป่าสามารถอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานการพึ่งพาอาศัยกัน และกระจายอำนาจให้ชุมชนบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเป็นรูปธรรม ดังนั้น เพื่อให้เหมาะสมต่อการดำเนินงานด้านป่าชุมชน และให้มีกฎหมายรองรับการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน อันจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ส่งผลให้ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืน

๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง

ไม่มีทางเลือกอื่น

แต่ละทางเลือกมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

๑.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

(๑) กำหนดแผนในการขึ้นทะเบียนป่าชุมชน โดยเฉพาะชุมชนรอบพื้นที่ป่าที่มีประมาณ ๒๑,๘๕๐ หมู่บ้าน ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนไปแล้ว ๑๒,๗๕๐ หมู่บ้าน ให้แล้วเสร็จภายในเวลาสามปี

(๒) ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนบริเวณรอบพื้นที่ป่า ที่ชุมชนดูแลรักษาอยู่ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมขึ้นทะเบียนป่าชุมชนตามแนวทางของกรมป่าไม้

(๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรม สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านป่าชุมชน

(๔) ดำเนินการจัดฝึกอบรม สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับราษฎรในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

(๕) กำหนดกลไกในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลโดยให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านป่าชุมชน

(๖) กำหนดมาตรการในกรณีที่ปรากฏว่ามีการดำเนินการไม่สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน ฉบับนี้ประกอบด้วย การดำเนินการกับพื้นที่ป่าชุมชน ได้แก่ การเพิ่มหรือลดเขตป่าชุมชน การเพิกถอนป่าชุมชน การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และสมาชิกป่าชุมชน ได้แก่ การถอดถอน การมีมติให้พ้นจากสภาพการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน ได้แก่ การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน การถอดถอนเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน

(๗) กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการระดับต่าง ๆ ในการดำเนินงานด้านป่าชุมชน โดยประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๑.๕ การกีดกันจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด

ถ้ามีร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะทำให้มีกฎหมายเฉพาะด้านป่าชุมชน เพื่อช่วยจัดซื้อจำกัดในการบริหารจัดการป่าชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเป็นการรองรับสิทธิของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ และยังช่วยลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาครัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้และที่ดิน ป้องกันการบุกรุกเพิ่มเติม ทั้งนี้ ชุมชนยังได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร

พระราชบัญญัติฉบับนี้ จะช่วยส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมรวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน พัฒนาทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของประเทศให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน

ตัวชี้วัดความสำเร็จของกฎหมายมีอย่างไร

ดรชนิต์ตัวชี้วัดความสำเร็จของงานกำหนดด้วยจำนวนการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ จนถึงปัจจุบัน (พฤศจิกายน ๒๕๖๑) มีการจัดตั้งไปแล้วจำนวน ๑๒,๗๘๐ หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ ๖.๔ ล้านไร่ โดยกรมป่าไม้มีเป้าหมายการจัดตั้งป่าชุมชน ทั่วประเทศจำนวน ๒๑,๘๕๐ หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑๙.๑ ล้านไร่

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทย มีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด

(๑) ข้อตกลงอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity: CBD) ที่กำหนดให้ต้องมีการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นในการจัดทำและปฏิบัติตามมาตรการแก้ไขฟื้นฟูในพื้นที่เสื่อมโทรม ต้องส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในการพัฒนาวิธีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน และต้องมีการวางกลไกในการต่อรองผลประโยชน์บนเงื่อนไขการตกลงร่วมกัน เพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

(๒) ความตกลงปารีส (Paris Agreement) เป้าหมายที่ ๑๓ ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยส่งเสริมกลไกที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการวางแผนและบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญต่อผู้หญิง เยาวชน และชุมชนท้องถิ่น เป้าหมายที่ ๑๕ ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและพื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการส่งเสริมการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน หยุดยั้งการทำลายป่า พื้นป่าเสื่อมโทรม มีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรอย่างเท่าเทียม และเหมาะสม

(๓) ประเทศไทยได้ลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๑ (COP-21) ต่อความตกลงปารีส เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประชาคม ให้บรรลุเป้าหมายที่จะรักษาระดับอุณหภูมิเฉลี่ยโลกให้สูงขึ้นไม่เกิน ๒ องศาเซลเซียส เมื่อเทียบกับอุณหภูมิโลกในยุคก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรม หรือหากเป็นไปได้จะพยายามที่จะไม่ให้อุณหภูมิสูงเกิน ๑.๕ องศาเซลเซียส โดยหนึ่งในความตกลงดังกล่าวให้ประเทศภาคีทุกประเทศอนุรักษ์และเสริมสร้าง “แหล่งกักเก็บคาร์บอน”

โดยการอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศอื่น ๆ ที่มีการดูดซับก๊าซเรือนกระจก ดังนั้น ป่าชุมชนจึงเป็นกลไกที่สำคัญ ในการตั้งรับปรับตัวต่อภาวะโลกร้อนหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พื้นที่ป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์จะเป็น แหล่งสำคัญในการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO2) ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกตัวการหลักที่ทำให้โลกร้อนขึ้น

การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นผลดีหรือก่อให้เกิดภาระแก่ประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

ประเทศไทยจะมีกฎหมายในการส่งเสริมสิทธิชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการตอบสนองเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ในบริเวณที่กำหนดเป็นป่าชุมชนได้

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชน ทำภารกิจนี้

เนื่องจากการภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนที่ดำเนินการใน พื้นที่ป่านอกเขตป่าอนุรักษ์ คือ พื้นที่ป่า ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๘๔ และพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และรวมถึงพื้นที่อื่นของรัฐที่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมาย ในพื้นที่นั้น รวมทั้งโครงสร้างของกฎหมายจะบริหารในรูปคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน ประจำจังหวัด ที่มีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วน โดยมีรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย และผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานตามลำดับ เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐโดยตรง

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชนหรือไม่ อย่างไร

โดยที่ภารกิจนี้เป็นการเสริมสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการจัดการป่าชุมชน ทั้งยังเสริมสร้าง ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน อีกทั้งเอกชนจะเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ แสดงความคิดเห็น และร่วมสอดส่องดูแลการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับ หน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งป่าชุมชนเป็นไปเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุล และยั่งยืน นอกจากนี้ เมื่อคำนึงเกี่ยวกับพื้นที่ดำเนินการจัดตั้งป่าชุมชน ซึ่งรวมถึงพื้นที่อื่นของรัฐที่หน่วยงาน ต่าง ๆ ของรัฐที่มีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายในพื้นที่นั้น ประสงค์จะนำพื้นที่ดังกล่าวมาจัดตั้งเป็นป่าชุมชน ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งป่าชุมชน ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์กับประชาชน สูงสุด จึงต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการป่าชุมชน

๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่

การดำเนินการบริหารจัดการป่าชุมชนตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นภารกิจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ หลายหน่วยงาน ซึ่งรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย โดยตามร่างพระราชบัญญัติในมาตรา ๒๒ ได้กำหนดให้มีผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งคน ร่วมเป็น กรรมการในคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด เพื่อมีอำนาจหน้าที่ควบคุม ดูแล การจัดการป่าชุมชน

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่อง กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการ กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๑

หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ ในเรื่อง หน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๕๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่อง การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ ป่าของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่

การดำเนินการด้านป่าชุมชนไม่สามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้ เนื่องจาก เป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน ภาครัฐ ชุมชน องค์กรเอกชน ฯลฯ รวมทั้งดำเนินการในพื้นที่ของรัฐ ซึ่งแต่ละพื้นที่มีกฎหมายและระเบียบแต่ละฉบับแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... ใช้รองรับการดำเนินการป่าชุมชนในพื้นที่นั้น ๆ

ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร

การใช้มาตรการทางบริหารไม่สามารถไปยกเว้นกฎหมายและระเบียบที่กำกับควบคุมดูแลแต่ละพื้นที่ได้ จึงต้องมีการกำหนดพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อใช้ควบคู่กับมาตรการทางบริหาร

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้

เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายป่าชุมชนมาบังคับใช้ จึงต้องใช้กฎหมายที่มีอยู่ในการส่งเสริมการจัดการ ป่าชุมชน ซึ่งทำให้การบริหารจัดการป่าชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

(ก) การใช้บังคับกฎหมาย

ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจาก ปัจจุบันมีป่าชุมชนซึ่งจัดตั้งขึ้นตามแนวทางของกรมป่าไม้ ประมาณ ๑๒,๗๕๐ หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๖.๔ ล้านไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ โดยรัฐบาล มีเป้าหมายดำเนินการจำนวน ๒๑,๘๕๐ หมู่บ้าน เนื้อที่ประมาณ ๑๙.๑ ล้านไร่ โดยที่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีลักษณะของ การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติซึ่งใช้บังคับทั่วประเทศ และเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ทயอยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก

ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก

ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

ใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจาก เป็นเรื่องจำเป็นและเร่งด่วน ให้เป็นไปตามแผนการเสนอร่างกฎหมายและนโยบายของรัฐบาล อีกทั้งให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มีการทอระยะเวลาในการบังคับใช้เป็นเวลาเท่าใด เพราะเหตุใด

ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

๓.๕ เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น

การกำหนดบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นการกำหนดนโยบายด้านป่าชุมชนของชาติ โดยมีคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน และมีการกำหนดระเบียบการดำเนินงานโดยคณะกรรมการป่าชุมชนระดับจังหวัด จึงไม่อาจบังคับใช้โดยข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

ควบคุม

กำกับ/ติดตาม

ส่งเสริม

ระบบผสม

เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว

เพราะร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน แต่อย่างไรก็ตามได้มีการควบคุมและกำกับติดตามการจัดตั้งป่าชุมชนโดยการกำหนดให้สมาชิกป่าชุมชนต้องปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และแผนการจัดการป่าชุมชน

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

๓.๗.๑ เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้ใช้ระบบอนุญาต หรือใช้ระบบอื่นที่มีผลเป็นการควบคุม

พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้อธิบดีกรมป่าไม้ประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นระบบการอนุญาตอย่างหนึ่งที่มีผลเป็นการควบคุม เนื่องจากในการจัดตั้งป่าชุมชน พื้นที่ในการขอจัดตั้งป่าชุมชนนั้นเป็นพื้นที่ป่าหรือพื้นที่อื่นของรัฐ การดำเนินการจัดตั้งป่าชุมชนจะต้องมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอจัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้ใช้ระบบการอนุญาต โดยให้อธิบดีกรมป่าไม้ประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชน

๓.๗.๒ มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการอนุญาตหรือไม่ ถ้ามี มีความจำเป็นอย่างไร คู่มาต่อภาระที่เกิดแก่ประชาชนอย่างไร

ไม่มี

๓.๗.๓ มีหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการอนุญาตหรือไม่ อย่างไร

มีหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจ ในการที่อธิบดีกรมป่าไม้ประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชนได้นั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้อธิบดีพิจารณาผลการรายงานจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ที่มีมติให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ หากอธิบดีไม่เห็นชอบกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดให้นำเสนอ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนพิจารณาภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติของคณะกรรมการ ป่าชุมชนประจำจังหวัด

๓.๗.๔ มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอนในการอนุญาตหรือไม่

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอน

๓.๗.๕ มีการเปิดโอกาสให้อุทธรณ์การปฏิเสธคำขอ การให้ยื่นคำขอใหม่ หรือไม่ อย่างไร

มี พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนหรือผู้มีหนังสือคัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์มติ ของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดต่อคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนได้

๓.๗.๖ มีการต่ออายุการอนุญาตหรือไม่

ไม่มีการต่ออายุการอนุญาตโดยตรง แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้การจัดตั้งป่าชุมชน จะต้องมีการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติแล้วให้ใช้บังคับได้เป็น ระยะเวลาห้าปี ซึ่งคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนจะต้องเสนอแผนจัดการป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชน ประจำจังหวัดก่อนแผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุ

มีการตรวจสอบก่อนการต่อใบอนุญาตหรือไม่

ไม่มี

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

๓.๘.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นมีการใช้ระบบคณะกรรมการ หรือไม่ มีความจำเป็นอย่างไร

เจตนารมณ์ประการหนึ่งของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การกำหนดนโยบายและแผนการบริหาร จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ พื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมรวมทั้งความหลากหลายทาง ชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน กำหนดให้มีคณะกรรมการ จำนวน ๓ คณะ ได้แก่

(๑) คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน เพื่อทำหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีทุกประเด็น ที่เกี่ยวข้อง พิจารณาอุทธรณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

(๒) คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับคำขอจัดตั้งป่าชุมชน การ ขยายเขตป่าชุมชน หรือเพิกถอนป่าชุมชน และพิจารณาคำคัดค้าน

(๓) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เพื่อเป็นองค์กรระดับปฏิบัติการในการดำเนินการจัดการ ป่าชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของป่าชุมชนและแผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชน ประจำจังหวัดอนุมัติ

๓.๘.๒ คณะกรรมการที่กำหนดขึ้นมีอำนาจเข้าช้อนกับคณะกรรมการอื่นหรือไม่
ไม่มีอำนาจเข้าช้อน
หากมีความเข้าช้อน จะดำเนินการอย่างไรกับคณะกรรมการอื่นนั้น

๓.๘.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือนายกรัฐมนตรี
หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่

คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน มีรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน
กรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวง
กลาโหม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรม
พัฒนาสังคมและสวัสดิการ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นส่วนหนึ่ง
ของกรรมการในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

เหตุใดจึงต้องกำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... ได้กำหนดให้พื้นที่ที่จะจัดตั้งป่าชุมชนได้
จะต้องเป็นพื้นที่ป่าซึ่งอยู่นอกเขตอนุรักษ์หรือพื้นที่อื่นๆ ของรัฐ ดังนั้น จึงมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน
ต่างๆ เช่น สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม กรมที่ดิน กรมทรัพยากรธรณี กรมอุทยานแห่งชาติ
สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นต้น เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความเชื่อมโยงกันและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓.๙ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร

การใช้ดุลพินิจตามร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชน
ซึ่งผู้ใช้ดุลพินิจจะต้องอยู่ภายใต้ระยะเวลาและวิธีการที่กฎหมายกำหนด และต้องพิจารณาเงื่อนไขที่กฎหมาย
กำหนดประกอบกับข้อเท็จจริงในการใช้ดุลพินิจด้วย

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด

โทษทางอาญา

โทษทางปกครอง

ระบบผสม

๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด

มาตรการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นลักษณะป้องปราม
เพื่อยับยั้งผู้กระทำความผิดให้เกิดความเกรงกลัว หรือป้องกันมิให้ได้รับความสะดวกในการกระทำความผิด
มาตรการดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร
อัตราโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ

(๑) จำคุก ปรับ และริบทรัพย์สิน

- จำคุก ระวังโทษตั้งแต่ไม่เกินหกเดือนถึงห้าปี
- ปรับ ระวังโทษตั้งแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาทถึงไม่เกินห้าแสนบาท
- ริบทรัพย์สิน

(๒) ปรับสถานเดียวไม่เกินหนึ่งพันบาท

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน หรือไม่
ไม่มี

๔.๒ ในกรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกัน
หรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่

ยังไม่มีกฎหมายที่ว่าด้วยการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนมาก่อน

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง

- (๑) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
- (๒) คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน
- (๓) คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด
- (๔) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน
- (๕) พนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน

ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

- ชุมชนโดยรอบป่าชุมชน

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

ด้านเศรษฐกิจ

- เชิงบวก

การดำเนินการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้
ในท้องถิ่น ทำให้ชุมชนสามารถที่จะจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม อันเป็นการลดค่าใช้จ่าย
และเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน โดยป่าชุมชนเป็นแหล่งเก็บหาผลผลิตจากป่า ทั้งอาหาร และสมุนไพร ไม่ใช่สอย
ในครัวเรือน และสร้างรายได้จากการเป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และ
ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน เป็นต้น ซึ่งสิทธิประโยชน์และบริการภายในป่าชุมชน
ในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้เศรษฐกิจในชุมชนนั้นมีความมั่นคง คุณภาพชีวิตดีขึ้น ทำให้ชุมชนสามารถที่จะพึ่งพา
ตนเองได้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งก่อให้เกิดผลดีในด้านเศรษฐกิจของประเทศ

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก

หน่วยงานของรัฐและประชาชนทุกภาคส่วน

- เชียงลบ

ไม่มี เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... นี้ เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรภายในป่าชุมชน รวมทั้งมีสิทธิใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนได้

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ

ไม่มี

ด้านสังคม

- เชียงบวก

ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม เกิดความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนในชุมชน เป็นการลดความขัดแย้ง ชุมชนมีความเข้มแข็ง แรงงานคืนถิ่น ครอบครัวมีความสุข สำนึกรักบ้านเกิด และก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก

หน่วยงานของรัฐและประชาชนทุกภาคส่วน

- เชียงลบ

ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ

ไม่มี

ด้านอื่น ๆ ด้านสิ่งแวดล้อม

- เชียงบวก

การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน จะช่วยลดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และช่วยฟื้นฟูสภาพป่าให้ดียิ่งขึ้น ทำให้พื้นที่ป่าชุมชนได้รับการดูแล บำรุงรักษา ป่ามีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร รักษาสมดุลของระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสภาวะแวดล้อมของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก

หน่วยงานของรัฐและประชาชนทุกภาคส่วน

- เชียงลบ

ไม่มี เพราะวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งป่าชุมชนเป็นไปเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสภาวะแวดล้อม และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน รวมถึงการฟื้นฟูพื้นที่ป่าในเขตป่าชุมชนโดยการปลูกป่าทดแทน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมีความสมบูรณ์ขึ้น

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ

ไม่มี

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน โดยมีลักษณะของการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้น ในการจัดตั้งป่าชุมชน การดำเนินการต่าง ๆ ก็จะต้องดำเนินการภายใต้ของเขตของบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ โดยกำหนดให้สมาชิกป่าชุมชนต้องปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนและแผนการจัดการป่าชุมชน

การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

จำกัดเท่าที่จำเป็น เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศน์และทรัพยากรป่าไม้

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

เมื่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายจะทำให้เกิดความชัดเจนในการที่ประชาชนและสังคมโดยรวมจะได้รับประโยชน์จากป่า การเก็บหาของป่า ฟืน รวมไปถึงรายได้จากการบริการด้านการเป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน เป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ซึ่งจะขยายผลไปสู่วิสาหกิจชุมชนต่อไป การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในการเข้าถึงทรัพยากรป่าไม้ในด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งการเข้าไปทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่ป่าชุมชนอีกด้วย

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อย เพียงใด

ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อยเพียงใด

และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา มากน้อยเพียงใด

ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายรองรับการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ เพื่อให้ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืน

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร

ร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดูแลป่าชุมชน เพราะให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ เพื่อให้ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืน อีกทั้งจะช่วยลดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และช่วยฟื้นฟูสภาพป่าให้ดีขึ้น ทำให้พื้นที่ป่าชุมชนได้รับการดูแล บำรุงรักษา ป่ามีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร รักษาสมดุลของระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสภาวะแวดล้อมของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากนักเพียงใด

โดยที่ป่าชุมชนนั้นเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ เพื่อให้ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของประเทศ มีความสมบูรณ์และยั่งยืน ซึ่งจะทำให้ชุมชนได้ร่วมกันปลูกและดูแลรักษาป่า อีกทั้งช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ ในการป้องกันการบุกรุก และการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า รวมถึงการป้องกันไฟป่า โดยจะทำให้รัฐสามารถ ลดเงินงบประมาณในการส่งเจ้าหน้าที่มาอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้

๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะ ได้รับ ได้แก่

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดวิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ไว้ในร่างมาตรา ๒๕ (๗) โดยให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการจัดการ ป่าชุมชนในจังหวัดแล้วจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อให้ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนจัดทำรายงานเกี่ยวกับสภาพโดยรวมของป่าชุมชนทั่วประเทศ พร้อมทั้งเสนอ ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีปีละหนึ่งครั้ง เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม การอนุรักษ์ การฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ ในป่าชุมชน หรือการสนับสนุนการจัดการป่าชุมชน ตามร่างมาตรา ๑๕ (๖) อีกทั้งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ยังกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึก เกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๕๑) และยังได้รับประโยชน์ จากผลผลิตและบริการจากป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๕๐) ในการใช้ประโยชน์จากการเก็บหาของป่า การใช้ประโยชน์จากไม้ในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ โดยต้องไม่ใช้ประโยชน์จากไม้ทรงคุณค่าที่เกิดขึ้น ตามธรรมชาติ และให้ทำได้ตามความจำเป็นเพียงเฉพาะเพื่อใช้สอยในครัวเรือนของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ ในกิจกรรมสาธารณะภายในชุมชนนั้น และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอื่นในเขตป่าชุมชนให้ทำได้ ตามความจำเป็นต่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะ ภายในชุมชนนั้น หรือใช้ประโยชน์จากไม้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในป่าชุมชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเสียหาย อันเนื่องมาจากประสบเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นเพื่อช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ ต้องได้รับ อนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด (ร่างมาตรา ๕๒)

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นกฎหมายออกใหม่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ความรู้และทำความเข้าใจ ต่อเจ้าหน้าที่และประชาชน เพื่อให้เข้าใจถึงเจตนารมณ์และกระบวนการต่าง ๆ ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชน และการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

การดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ จะทำให้การใช้งบประมาณในการดำเนินการตามปกติของ หน่วยงานรัฐมีประสิทธิภาพ และเกิดการบูรณาการร่วมกัน โดยไม่ได้สร้างกรอบอัตรากำลังหรือต้องมีการปรับ โครงสร้างองค์กรเพิ่มเติมแต่อย่างใด จึงไม่ส่งผลกระทบต่อภาระงบประมาณในเรื่องดังกล่าว

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมป่าไม้ มีความพร้อมในการกำกับดูแลการดำเนินการ ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ โดยบุคลากรตามโครงสร้างซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านป่าชุมชน และมีปริมาณเพียงพอที่จะปฏิบัติการให้บรรลุเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี

ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ตามข้อ (ก) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านป่าชุมชนโดยตรงปฏิบัติงานอยู่ทั่วประเทศ

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมาย

โดยเป็นงบดำเนินงาน จำนวน ๓๗๙,๐๘๘,๐๐๐ บาท และงบเงินอุดหนุน จำนวน ๗๒๐ ล้านบาท

๖.๒ ในกรณีที่เป็นการร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

วิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมาย

- กรมป่าไม้ โดยสำนักจัดการป่าชุมชน ได้ดำเนินโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนา เครือข่ายป่าชุมชนกรมป่าไม้ ระดับจังหวัด เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่ใช้ในการพัฒนาศักยภาพป่าชุมชน พัฒนาทักษะของสมาชิกเครือข่ายป่าชุมชน กระบวนการทำงาน และรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ แนวทางแก้ไขปัญหาดัง ตามสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... ด้วย

การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน

สร้างความเข้าใจ พร้อมรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

- ในระหว่างการดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... กรมป่าไม้ได้นำร่างพระราชบัญญัติ ป่าชุมชน พ.ศ. .... ขึ้นเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงานของรัฐ ครั้งที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

- กรมป่าไม้ได้ร่วมกับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ สร้างการรับรู้เกี่ยวกับหลักการและเจตนารมณ์ ของร่างกฎหมายในการขับเคลื่อนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้ของชาติ ซึ่งรวมถึง (ร่าง) พ.ร.บ.ป่าชุมชน ใน ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือในท้องที่จังหวัดเชียงราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี ภาคกลาง ในท้องที่จังหวัดจันทบุรี และภาคใต้ในท้องที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... ในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เพื่อเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรเอกชน เข้าร่วมรับทราบข้อมูล ทำความเข้าใจ ร่วมปรึกษาหารือและแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมป่าไม้ได้สร้างการรับรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติ ป่าชุมชน พ.ศ. .... อะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ Do and Don't และรับฟังความคิดเห็นของประชาชน มาเพื่อเป็นข้อมูล ในการจัดทำกฎหมายลำดับรองเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ภายใต้การจัดประชุมร่วมคิด ร่วมร่าง

ร่วมสร้าง กติกาป่าชุมชน จำนวน ๔ ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ ๑ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่ ๒ ภาคเหนือ ณ จังหวัดเชียงราย ครั้งที่ ๓ ภาคใต้ ณ จังหวัดระนอง และครั้งที่ ๔ ภาคใต้ ณ จังหวัดตรัง

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รักษาการตามกฎหมาย

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการ ดำเนินการ กับหน่วยงานนั้นอย่างไร

ไม่มีหน่วยงานที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันแต่อย่างใด

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

มีความเกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อหน่วยงานอื่น หากพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดตั้งป่าชุมชนเป็นพื้นที่อื่นของรัฐ ซึ่งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งป่าชุมชน การจัดการป่าชุมชน การควบคุมดูแลป่าชุมชน และการเพิกถอนป่าชุมชน ในพื้นที่อื่นของรัฐ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และให้นำความในหมวด ๘ บทกำหนดโทษ ไปใช้บังคับแก่ป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐด้วย

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะกำหนดให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นในรูปแบบของ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน และคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ซึ่งมาจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ชุมชน องค์กรเอกชน

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย ได้แก่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย เนื่องจาก

มีอำนาจหน้าที่ อนุรักษ์ ปันฟู ควบคุมการจัดสรร และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ

๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

- เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติเกินความจำเป็น
- มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องใดบ้าง

ในร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังต่อไปนี้

(๑) ขั้นตอนการจัดตั้งป่าชุมชน ตามร่างมาตรา ๓๐ ถึงร่างมาตรา ๔๑

(๒) ขั้นตอนการขอเปลี่ยนแปลงเขตป่าชุมชน ปรับปรุงแผนจัดการป่าชุมชน หรือขอให้เพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ตามร่างมาตรา ๔๘ ซึ่งตามขั้นตอนดังกล่าวให้นำร่างมาตรา ๓๑ ร่างมาตรา ๓๒ ร่างมาตรา ๓๓ ร่างมาตรา ๓๔ ร่างมาตรา ๓๕ ร่างมาตรา ๓๖ ร่างมาตรา ๓๗ ร่างมาตรา ๓๘ ร่างมาตรา ๓๙ ร่างมาตรา ๔๐ และร่างมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๓) ขั้นตอนการขอจัดตั้งป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนตามร่างมาตรา ๗๘ ได้ใหม่อีก ตามร่างมาตรา ๘๑ ซึ่งตามขั้นตอนดังกล่าวให้นำความในหมวด ๔ คือ ร่างมาตรา ๓๐ ถึงร่างมาตรา ๔๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

แต่ละขั้นตอนใช้เวลาดำเนินการเท่าใด

การดำเนินการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งป่าชุมชน ขั้นตอนการขอเปลี่ยนแปลงเขตป่าชุมชน ปรับปรุงแผนจัดการป่าชุมชน หรือขอให้เพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และขั้นตอนการขอจัดตั้งป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนตามร่างมาตรา ๘๑ ได้ใหม่อีกนั้น ใช้เวลาในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑.๑) ตามร่างมาตรา ๓๓ เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมอบหมาย ตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชนและเอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขอให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในกรณีที่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนและเอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่แจ้งให้ผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือจัดส่งเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๑.๒) ตามร่างมาตรา ๓๔ ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ตรวจสอบและรังวัดพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมทั้งจัดทำแผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชนที่ขอจัดตั้งให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนและเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน โดยกรณีพบว่าพื้นที่บริเวณใดเป็นพื้นที่ที่ส่วนราชการหรือบุคคลใดได้รับอนุญาตเข้าทำประโยชน์ พื้นที่ที่กรมป่าไม้ใช้หรือจัดการหรือประกาศเป็นพื้นที่วิจัยหรือจัดการใด ๆ หรือที่ดินที่บุคคลใดมาตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้กันบริเวณดังกล่าวออกจากพื้นที่ที่จะขอจัดตั้งป่าชุมชน และให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ปิดประกาศคำขอจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมทั้งแผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชนที่ขอจัดตั้งไว้ในที่เปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด และที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ที่พื้นที่ป่าหรือพื้นที่อื่นของรัฐที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนตั้งอยู่ หรือสถานที่อื่น หรือเผยแพร่โดยวิธีการอื่น ตามที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเห็นสมควร เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

(๑.๓) ตามร่างมาตรา ๓๕ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลใดไม่ว่าจะอยู่ในท้องที่อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดตั้งเป็นป่าชุมชนนั้นหรือไม่ มีสิทธิทำหนังสือแสดงข้อคัดค้านการขอจัดตั้งป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดภายในกำหนดระยะเวลาปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอตามมาตรา ๓๔ ในกรณีที่ระยะเวลาการปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอมิได้ครบกำหนดในวันเดียวกัน ให้นับจากวันที่ครบกำหนดหลังสุดเป็นเกณฑ์

(๑.๔) ตามร่างมาตรา ๓๖ ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่พิจารณาข้อคัดค้านการจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๓๕ และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชน แผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชน และความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดตั้งป่าชุมชนนั้น เสนอคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาการปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๓๔

(๑.๕) ตามร่างมาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชน แผนจัดการป่าชุมชน และรายงานผลการตรวจสอบ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการตรวจสอบตามมาตรา ๓๖

ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเห็นว่าแผนจัดการป่าชุมชนไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้แจ้งให้ตัวแทนผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแก้ไขแผนจัดการป่าชุมชนได้ โดยต้องแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

ในกรณีที่มิได้แก้ไขแผนจัดการป่าชุมชนให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคสาม ให้ถือเป็นเงื่อนไขที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจะไม่พิจารณาอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชนได้

(๑.๖) ตามร่างมาตรา ๓๘ เมื่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติให้จัดตั้งป่าชุมชนตามคำขอทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือโดยกำหนดเงื่อนไข หรือมีมติไม่ให้จัดตั้งป่าชุมชนแล้วให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีหนังสือแจ้งมติดังกล่าวให้ตัวแทนผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน ผู้มีหนังสือคัดค้านและอธิบดีทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติ

ผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนหรือผู้มีหนังสือคัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์มติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดต่อคณะกรรมการนโยบายภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติ และหากอธิบดีไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ให้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการนโยบายพิจารณาภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติ

ให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาอุทธรณ์หรือความเห็นของอธิบดี แล้วแต่กรณีให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์หรือความเห็นของอธิบดี คำวินิจฉัยของคณะกรรมการนโยบายให้เป็นที่สุด และให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยดังกล่าว

(1.7) ตามร่างมาตรา ๓๙ ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติอนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนและให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ โดยอธิบดีเห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และปรากฏว่าไม่มีการอุทธรณ์จนพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ หรือในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายพิจารณาความเห็นที่ได้รับจากอธิบดีตามมาตรา ๓๘ หรือพิจารณาอุทธรณ์คำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๓๘ แล้วมีคำวินิจฉัยให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ ให้อธิบดีประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชนในราชกิจจานุเบกษา

ทั้งนี้ ในระหว่างการพิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชนของคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ แล้วแต่กรณี หากปรากฏว่ามีการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าแห่งเดียวกันมากกว่าหนึ่งคำขอ โดยแต่ละคำขอระบุเขตป่าชุมชนที่จะขอจัดตั้งซ้อนพื้นที่กันทั้งหมดหรือบางส่วน ให้คณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ แล้วแต่กรณี คำนึงคำขอจัดตั้งป่าชุมชนที่มีพื้นที่ซ้อนกันนั้นให้แก่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนทุกคำขอ เพื่อให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนดังกล่าวทำความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน องค์ประกอบของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน แผนจัดการป่าชุมชน และรายละเอียดต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในคำขอจัดตั้งป่าชุมชน และเริ่มต้นกระบวนการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนใหม่ต่อไป

๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม อย่างไร
การใช้ดุลพินิจตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นการใช้ดุลพินิจภายใต้ระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด และต้องพิจารณาเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดประกอบกับข้อเท็จจริงในการใช้ดุลพินิจด้วย ดังนั้น การใช้ดุลพินิจดังกล่าว จึงสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม ซึ่งต้องคำนึงความจำเป็น ความเหมาะสม และได้สัดส่วน กับการใช้ดุลพินิจภายใต้ขอบเขตของบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชน ได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพอย่างไร

การพิจารณาของเจ้าหน้าที่ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มีหลักการกระจายอำนาจหรือมอบอำนาจ เพื่อให้ประชาชน ได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยการให้ตัวแทนของประชาชน ในแต่ละท้องถิ่นสามารถยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่ เพื่อให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ ซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่พิจารณาคำขอ เพิ่มหรือลด เขตป่าชุมชน หรือเพิกถอนป่าชุมชน และดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับรายละเอียดที่ระบุในคำขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชน ประกาศคำขอให้จัดตั้งป่าชุมชน เพิ่มหรือลดเขตป่าชุมชน หรือเพิกถอนป่าชุมชนได้ นอกจากนี้ ในการพิจารณา ของเจ้าหน้าที่นั้นได้กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง

ระบบการตรวจสอบและคานอำนาจกันในรูปแบบของคณะกรรมการและมีรัฐมนตรีว่าการ กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ อีกทั้ง คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนยังมี อำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายในการจัดตั้ง การจัดการป่าชุมชน และเครือข่าย ป่าชุมชน หรือพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับป่าชุมชนตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายอีกด้วย

๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร

มี การตรวจสอบควบคุมภายในองค์กร โดยกำหนดให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน มีอำนาจหน้าที่อุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และพิจารณาการนำเสนอของอธิบดีกรมป่าไม้ ในกรณีที่อธิบดีกรมป่าไม้ไม่เห็นชอบด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐและบุคคลมีสิทธิทำหนังสือแสดง ข้อคัดค้านหรือความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งป่าชุมชนได้ ซึ่งถือเป็นกระบวนการร้องเรียนอย่างหนึ่ง

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของ กฎหมายลำดับรองนั้น หรือไม่

ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมาย ลำดับรองเพื่อรองรับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้เรียบร้อยแล้ว

มาตรา	กำหนดเวลา
<p>ร่างมาตรา ๔ “เขตป่าอนุรักษ์”</p> <p>กำหนดเขตพื้นที่อื่นที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือคุณค่าอื่นอันควรแก่การอนุรักษ์ หรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นเขตป่าอนุรักษ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออกกฎกระทรวง ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๔ “ไม้ทรงคุณค่า”</p> <p>กำหนดไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์นอกเหนือจากไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ให้เป็นไม้ทรงคุณค่าตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออกกฎกระทรวง ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๔ “องค์กรภาคประชาสังคม”</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดตั้งการเป็นองค์กรภาคประชาสังคม ต่อกรมป่าไม้ เพื่อคัดเลือกการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน และคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด โดยให้กำหนดเป็นระเบียบอธิบดีกรมป่าไม้</p>	<p>อธิบดีกรมป่าไม้ กำหนดระเบียบ ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติ ประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๑๑</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และการเสนอรายชื่อบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ ที่มาจากกลุ่มผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือมนุษยศาสตร์หรือสังคมศาสตร์ กลุ่มผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม และกลุ่มผู้แทนประธานเครือข่ายป่าชุมชนระดับจังหวัด เพื่อคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน และคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด โดยให้กำหนดในระเบียบคณะกรรมการสรรหา</p>	<p>คณะกรรมการสรรหา กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๑๖</p> <p>ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนดระเบียบว่าด้วยการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน เพื่อให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนใช้เป็นแนวทางในการออกข้อบังคับในการดำเนินงาน โดยให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละป่าชุมชน</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๑๗</p> <p>ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดระเบียบว่าด้วยการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน รวมถึงการแปรรูปไม้ การมีไม้หรือของป่า ในครอบครอง การนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ และการผ่านด่านป่าไม้ สำหรับไม้หรือของป่าที่ได้มาจากป่าชุมชน โดยต้องคำนึงถึงกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติด้วย เนื่องจากได้กำหนดให้การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าหรือพื้นที่อื่นของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ มิให้นำกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติมาใช้บังคับเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีการเพิกถอนป่าชุมชน โดยให้ใช้ระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดตามมาตรา ๑๗ แทน</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>

มาตรา	กำหนดเวลา
<p>ร่างมาตรา ๑๙</p> <p>ให้ประธานคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนดหลักเกณฑ์การรับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่น โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๒๓</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา และการแต่งตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่จัดตั้งป่าชุมชน เป็นกรรมการในคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๒๗</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของการเป็นเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนที่ได้แต่งตั้งมาจากสมาชิกป่าชุมชน โดยให้กำหนดเป็นระเบียบ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๓๑</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งป่าชุมชนและการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชน โดยให้กำหนดเป็นกฎกระทรวง</p>	<p>รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออกกฎกระทรวง ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๓๔</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการจัดทำแผนที่แสดงแนวเขตป่าชุมชน ไว้สำหรับปิดประกาศพร้อมคำขอจัดตั้งป่าชุมชน โดยให้กำหนดเป็นระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๓๖</p> <p>ให้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ตรวจสอบและจัดทำรายการผลการตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชน แผนที่แนวเขตป่าชุมชน และความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดตั้งป่าชุมชนนั้น เสนอคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณา โดยให้กำหนดเป็นระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๓๙</p> <p>กำหนดรายละเอียดสาระสำคัญในการประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมแบบแผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชน เพื่อให้อธิบดีกรมป่าไม้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยให้กำหนดเป็นระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๔๑</p> <p>ให้กำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ยื่นขอจัดตั้งป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน และเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน รวมทั้งหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งป่าชุมชน การจัดการป่าชุมชน การควบคุมดูแลป่าชุมชน และการเบิกถอนป่าชุมชน ในพื้นที่อื่นของรัฐ โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และให้นำความในหมวด ๘ บทกำหนดโทษ ไปใช้บังคับแก่ป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐด้วย</p>	<p>กำหนดพระราชกฤษฎีกา ภายใน ๑ ปี หลังจาก พระราชบัญญัติประกาศใช้</p>

มาตรา	กำหนดเวลา
<p>ร่างมาตรา ๔๒</p> <p>กำหนดประเภท คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของสมาชิกป่าชุมชนและกรรมการจัดการป่าชุมชน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสมาชิกป่าชุมชน การเลือกตั้งคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน องค์ประกอบและจำนวนกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การดำรงตำแหน่งแทนกรรมการจัดการป่าชุมชนที่พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน</p> <p>กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี</p> <p>หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๔๙</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบ ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าชุมชน โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด</p>	<p>อธิบดีกรมป่าไม้</p> <p>กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี</p> <p>หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๕๐</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้ประโยชน์จากผลิตและบริการป่าชุมชน โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน</p> <p>กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี</p> <p>หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๕๑</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน</p> <p>กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี</p> <p>หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๕๒</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาต ในกรณีมีความจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากไม้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในป่าชุมชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายอันเนื่องมาจากประสบเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นเพื่อช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน</p> <p>กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี</p> <p>หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๕๕</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงินค่าปรับที่ได้รับตามพระราชบัญญัตินี้อันเกิดจากการกระทำความผิดในป่าชุมชนแห่งใด ให้หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการป่าชุมชนนั้น เป็นจำนวนร้อยละห้าสิบของเงินค่าปรับดังกล่าว ส่วนที่เหลือให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน</p> <p>กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี</p> <p>หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๕๖</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์การให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการ จากบุคคลที่มีใช้สมาชิกป่าชุมชน เนื่องในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน</p> <p>กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี</p> <p>หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>
<p>ร่างมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บุคคลใดจะเข้าไปกระทำการในป่าชุมชนเพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ต้องได้รับ</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน</p> <p>กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี</p> <p>หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้</p>

มาตรา	กำหนดเวลา
อนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด โดยในการอนุญาตอาจกำหนดให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจนั้นให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด	
ร่างมาตรา ๖๖ วรรคสอง กำหนดหลักเกณฑ์การรายงานผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพของกรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อแจ้งให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบ โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด	คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
ร่างมาตรา ๘๐ ให้กรมป่าไม้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอน ถ้าเป็นไม้หรือสังหาริมทรัพย์ให้ตกเป็นของแผ่นดินและให้กรมป่าไม้จัดการตามระเบียบที่กรมป่าไม้กำหนด	อธิบดีกรมป่าไม้ กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
ร่างมาตรา ๘๑ ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนออกระเบียบ กำหนดหลักเกณฑ์การขอจัดตั้งป่าชุมชนใหม่อีก ในกรณีที่ถูกเพิกถอนตามอำนาจของอธิบดีในมาตรา ๗๘ และให้นำความในหมวด ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม	คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
ร่างมาตรา ๙๒ ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดอัตราค่าการลงโทษปรับทางปกครอง เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่บังคับใช้ โดยให้เป็นไปตามประกาศที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด	คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดประกาศภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
ร่างมาตรา ๑๐๖ กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการต่อป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งโดยการสนับสนุนของกรมป่าไม้และอยู่ในพื้นที่อื่นของรัฐ และยังมีอายุโครงการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด	คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดระเบียบภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้

ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง

๙.๒ มีกรอบในการตราอนุบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่ บุคคล
เกินสมควรอย่างไร
ไม่มี

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

 มีการรับฟังความคิดเห็น ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น

๑๐.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบที่รับฟังความคิดเห็น

หน่วยงานภาครัฐ

 สำนักงานประมาณ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ ได้แก่

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กระทรวงกลาโหม
- กระทรวงอุตสาหกรรม
- กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงยุติธรรม
- สำนักงานศาลยุติธรรม
- สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- กระทรวงการคลัง
- กระทรวงมหาดไทย
- รัฐสภา
- สำนักงานนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- สำนักงานกลการพลเรือน สำนักงานนโยบายและแผนกลาโหม

ภาคประชาชน/องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

 ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ ประชาชนทั่วไป องค์กรอื่น ได้แก่

- บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
- บริษัท สยามฟอเรสทรี จำกัด
- มูลนิธิอนุรักษ์ปารอยต่อ ๕ จังหวัด
- มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- มูลนิธิรักษ์ไทย
- ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า (ริคอฟ)
- องค์กรบริการจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์กรมหาชน)

- เครือข่ายป่าชุมชน

๑๐.๒ มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร

มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานรัฐ

- ช่องทางที่ ๑ เว็บไซต์กรมป่าไม้(www.forest.go.th)

- ช่องทางที่ ๒ เว็บไซต์กฎหมายไทย (www.lawamendment.go.th)

๑๐.๓ จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและเสนอมาประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

จัดทำ

ไม่มีการจัดทำ

ในกรณีจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น มีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้หรือไม่

วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น

จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นแต่ละครั้ง

พื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็น

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น

คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นและการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย การเสนอเรื่อง และการประชุมคณะรัฐมนตรีฯ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่อง ต่อคณะรัฐมนตรีฯ แล้ว

ลงชื่อ

(นายจเรศักดิ์ นันตะวงษ์)
รองอธิบดีกรมป่าไม้

วัน/เดือน/ปีที่จัดทำ

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางนันทนา บุญยานันต์ ผู้อำนวยการสำนักจัดการป่าชุมชน

หมายเลขติดต่อ ๐-๒๕๖๑-๕๒๙๒-๓ ต่อ ๕๖๕๑

แผนการเสนอกฎหมายลำดับรองของร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....

ลำดับ	พระราชกฤษฎีกา/กฎกระทรวง/ระเบียบ/ประกาศ	สาระสำคัญ	กรอบระยะเวลา
๑	ร่างพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐ พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจมาตรา ๘)	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐ	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๒	ร่างกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่อื่นใดที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือคุณค่าอื่นอันควรแก่การอนุรักษ์หรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นเขตป่าอนุรักษ์ พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจมาตรา ๔)	กำหนดพื้นที่อื่นใดที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือคุณค่าอื่นอันควรแก่การอนุรักษ์หรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นเขตป่าอนุรักษ์	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๓	ร่างกฎกระทรวงกำหนดไม้โตเตี้ยที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ เป็นไม้ทรงคุณค่า เป็นไม้ทรงคุณค่า พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจมาตรา ๔)	กำหนดไม้โตเตี้ยที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์เป็นไม้ทรงคุณค่า นอกเหนือจากไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๔	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนการจัดการจัดตั้งป่าชุมชน การอนุรักษ์ การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจมาตรา ๑๗)	ออกระเบียบเพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำแผนการจัดการป่าชุมชน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ ในป่าชุมชน เพื่อให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนใช้เป็นแนวทางในการออกข้อบังคับในการดำเนินงานของสมาชิกป่าชุมชน โดยให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพของ แต่ละป่าชุมชน	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๕	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยการหลักเกณฑ์ กำหนดการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจมาตรา ๑๘)	กำหนดหลักเกณฑ์การปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน ให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วย ป่าสงวนแห่งชาติ เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าหรือพื้นที่อื่นของรัฐมนตรีว่าด้วย ป่าชุมชนในพื้นที่ว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วย ป่าสงวนแห่งชาติ มาใช้บังคับเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีการเพิกถอนป่าชุมชน	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้

ลำดับ	พระราชกฤษฎีกา/กฎกระทรวง/ระเบียบ/ประกาศ	สาระสำคัญ	กรอบระยะเวลา
๖	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยวิธีการกำหนดเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่น พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจมาตรา ๒๐)	การกำหนดอัตราค่าเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่น โดยผ่านความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๗	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา และการแต่งตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่จัดตั้งป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจมาตรา ๒๔)	กำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่จัดตั้งป่าชุมชน เพื่อเป็นกรรมาการในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๘	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการจัดการป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจมาตรา ๒๖)	กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป่าชุมชน ประจำจังหวัดในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดแล้วจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๙	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจมาตรา ๒๘)	กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนซึ่งแต่งตั้งจากสมาชิกป่าชุมชน	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๑๐	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอจัดตั้งป่าชุมชน และการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจมาตรา ๓๒)	กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในพิจารณาการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน และการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชน	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๑๑	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยการจัดทำแผนที่ แสดงแนวเขตป่าชุมชนเกี่ยวกับคำขอจัดตั้งป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจมาตรา ๓๕)	กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนที่แสดงแนวเขตป่าชุมชนตามรายละเอียดคำขอจัดตั้งป่าชุมชนเพื่อใช้สำหรับปีประกาศคำขอจัดตั้งป่าชุมชน เพื่อให้บุคคลอื่นที่ได้รับผลกระทบสามารถยื่นคัดค้านได้	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้

ลำดับ	พระราชกฤษฎีกา/กฎกระทรวง/ระเบียบ/ประกาศ	สาระสำคัญ	กรอบระยะเวลา
๑๒	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชน แผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชน และความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดตั้งป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๓๓๗)	กำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการคัดค้านการจัดตั้งป่าชุมชนและรายงานผลการตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชน แผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชน จังหวัด และเสนอความเห็นที่สภาพพื้นที่ตามคำขอนั้นควรจัดตั้งเป็นป่าชุมชนหรือไม่ ต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๑๓	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๔๐)	กำหนดหลักเกณฑ์และสาระสำคัญในการประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชน ในกรณีที่ยื่นขอข้อยกเว้นมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และปรากฏว่าไม่มีการอุทธรณ์จนพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ หรือในกรณีที่ยื่นอุทธรณ์พิจารณาความเห็นที่ได้รับจากอธิบดีตามมาตรา ๓๙ หรือพิจารณาอุทธรณ์คำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๓๙ แล้วมีคำวินิจฉัยให้จัดตั้งป่าชุมชนได้	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๑๔	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดประเภท คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของสมาชิกป่าชุมชนและการจัดการป่าชุมชน และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๔๒)	กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดประเภท คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของสมาชิกป่าชุมชนและคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสมาชิกป่าชุมชน การเลือกตั้งคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๑๕	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๕๐)	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้ประโยชน์จากการเก็บหาของป่า การใช้ประโยชน์จากไม้ทำในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ โดยต้องไม่ใช้ประโยชน์จากไม้ทรงคุณค่าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และให้ทำได้ตามความจำเป็นเพียงเฉพาะเพื่อใช้สอยในครัวเรือนของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะภายในป่าชุมชน และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอื่นในป่าชุมชนให้ทำได้	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้

ลำดับ	พระราชกฤษฎีกา/กฎกระทรวง/ระเบียบ/ประกาศ	สาระสำคัญ	กรอบระยะเวลา
	พระราชกฤษฎีกา/กฎกระทรวง/ระเบียบ/ประกาศ	ตามความจำเป็นต่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะภายในป่าชุมชน	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๑๖	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การห้ามมิให้กระทำการใด ๆ ในป่าชุมชนเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เพื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๕๑)	กำหนดหลักเกณฑ์ห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เพื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๑๗	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตการใช้ประโยชน์จากไม้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๕๒)	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการอนุญาตการใช้ประโยชน์จากไม้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในป่าชุมชน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายอันเนื่องมาจากประสบเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นเพื่อช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๑๘	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการ จากบุคคลที่มีใช้สมาชิกป่าชุมชนเนื่องในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๕๖)	กำหนดหลักเกณฑ์การให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการ จากบุคคลที่มีใช้สมาชิกป่าชุมชน เนื่องในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน และให้เก็บไว้ใช้จ่ายในการจัดการป่าชุมชน หรือตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๑๙	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยการเข้าไปกระทำการใด ๆ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง)	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บุคคลใดจะเข้าไปกระทำการในป่าชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด โดยในการอนุญาตอาจกำหนดให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจงานนี้ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้

ลำดับ	พระราชกฤษฎีกา/กฎกระทรวง/ระเบียบ/ประกาศ	สาระสำคัญ	กรอบระยะเวลา
๒๐	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรายงานผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๒๖ วรรคสอง)	กำหนดหลักเกณฑ์การรายงานผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพของกรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อแจ้งให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบ	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๒๑	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยการจัดตั้งป่าชุมชนที่ถูกต้อง พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๘๑)	ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนออกระเบียบ กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งป่าชุมชนใหม่อีก ในกรณีที่ถูกเพิกถอนตามอำนาจของอธิบดีในมาตรา ๗๘ และให้นำความในหมวด ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๒๒	ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำเนินการต่อป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งโดยกรมป่าไม้ และอยู่ในพื้นที่อื่นของรัฐ พ.ศ.	กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการต่อป่าชุมชนที่ได้จัดตั้ง โดยการสนับสนุนของกรมป่าไม้และอยู่ในพื้นที่อื่นของรัฐ และยังมีอยู่โครงการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๒๓	ร่างระเบียบคณะกรรมการสรรหา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และการเสนอรายชื่อบุคคลเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๑๒)	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และการเสนอรายชื่อ บุคคลเพื่อขึ้นบัญชีให้ประธานกรรมการนโยบายป่าชุมชน คัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๒๔	ร่างระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการกำหนดการจัดตั้งเป็นองค์การภาคประชาสังคม พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๔)	กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งการเป็นองค์การภาคประชาสังคมต่อกรมป่าไม้ เพื่อรับการคัดเลือกเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนและ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้

ลำดับ	พระราชกฤษฎีกา/กฎกระทรวง/ระเบียบ/ประกาศ	สาระสำคัญ	กรอบระยะเวลา
๒๕	ร่างระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบ ในการจัดให้มีหลักเขต ป่าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๔๔)	กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขต ป่าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าชุมชน บริเวณเพื่อการอนุรักษ์ และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ไว้ โดยรอบเพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นป่าชุมชน	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๒๖	ร่างระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำหนดเงินค่าปรับที่ได้รับตามพระราชบัญญัตินี้ อันเกิดจากการกระทำผิดในป่าชุมชน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๕๕)	กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงินค่าปรับที่ได้รับตามพระราชบัญญัติอื่นที่เกิดจากการกระทำผิดในป่าชุมชน แห่งใด ให้หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการป่าชุมชนนั้นเป็น จำนวนร้อยละห้าสิบของเงินค่าปรับดังกล่าว ส่วนที่เหลือให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๒๗	ร่างระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอน พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๘๐)	กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอน ถ้าเป็นไม้หรืออสังหาริมทรัพย์ให้ตกเป็นของแผ่นดินและให้กรมป่าไม้จัดการตามระเบียบที่กรมป่าไม้กำหนด	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้
๒๘	ร่างประกาศคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดอัตราค่าจ้างช่างปรับทางปกครอง พ.ศ. .... (อาศัยอำนาจร่างมาตรา ๙๑)	ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกำหนดอัตราค่าจ้างช่างปรับทางปกครอง เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่บังคับใช้	ภายใน ๑ ปี หลังจากพระราชบัญญัติประกาศใช้